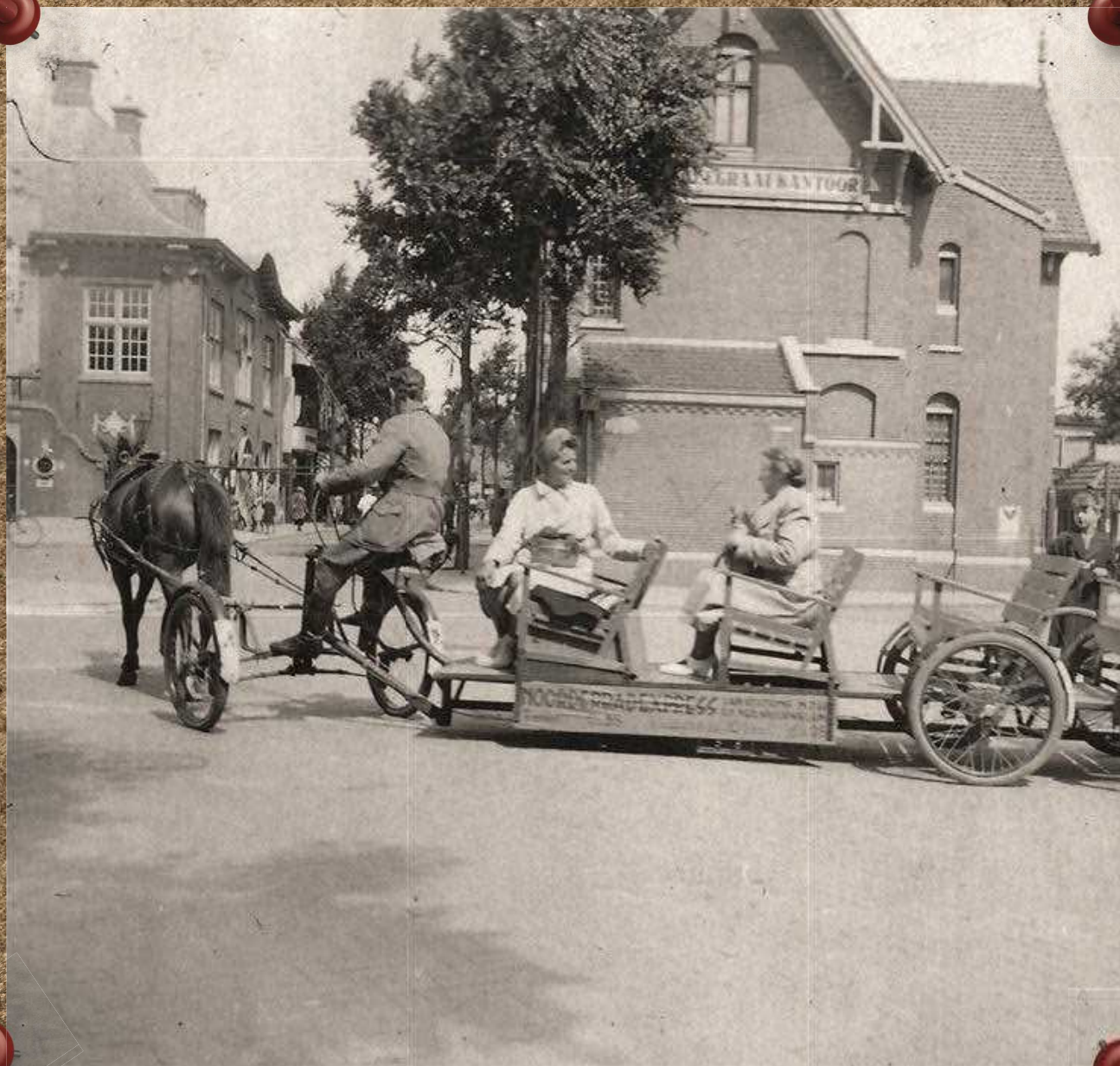

'DE KLINK'

Kwartaaluitgave van

GENOOTSCHAP 'OUD ZANDVOORT'

Noorderbad-Express

1941

Luxe terras

Fijne speeltuin

Sfeervol dineren

Van welkom bij Thalassa vers aan zee

365 dagen
per jaar
geopend!

De **fijne** plek
op het strand
voor het **mooiste**
uit de zee

Reserveren:
023 - 571 56 60
of **thalassa18.nl**

Duurzaamheid en milieu-
bewustzijn: bij Thalassa
een vanzelfsprekendheid.

Boulevard Barnaart, strandpaviljoen 18 - 2041 KB Zandvoort aan Zee

'DE KLINK'

nummer 158 - Lente 2020

40^e jaargang

Voorwoord

Beste Klink lezers en vrienden van het Genootschap Oud Zandvoort, terwijl de stormen al weken ons kleine landje teisteren schrijf ik dit voorwoord. Als u dit leest zijn we inmiddels alweer wat verder in het jaar en hoop ik dat de lente zijn intrede weer heeft gedaan. Zoals ik al schreef in mijn vorige voorwoord wordt 2020 een bijzonder jaar voor het Genootschap. 50 Jaar bewaken wij het cultureel erfgoed van de gemeente Zandvoort. Illustere voorgangers van mij hebben van zich doen spreken. Toen er een flink aantal jaar geleden sprake was, dat het Zandvoorts museum zou verdwijnen, is de toenmalige voorzitter Ger Cense met het Genootschap op de "barricades" geklommen. Velen van u zijn toen lid geworden en zijn dat nu nog, dank daarvoor. Het Zandvoorts museum staat er nog, en hoe.

Als zelfstandig museum weerstaat het alle politieke en ambtelijke stormen.

Het Zandvoorts museum heeft een prachtig wandelboekje uitgegeven. Aan de hand van dit boekje kunt een mooie wandeling maken door het oude Zandvoort. Onze redacteur, Arie Koper, heeft dit boekje samengesteld. Het is voor enkele euro's te koop aan de balie van het Zandvoorts museum. Inmiddels is het project "de Tweede Wereldoorlog in 100 foto's" zover dat alle provincies hun keuze hebben gemaakt. Van de honderden inzendingen heeft ieder provincie 25 toonaangevende foto's uit de Tweede Wereldoorlog gekozen. Ook de foto, die het Genootschap heeft ingezonden, hoort bij de 25 geselecteerde foto's van de provincie Noord-Holland. Een deskundige jury onder voorzitterschap van mev. Khadija Arib, voorzitter van de Tweede Kamer, zal uit alle 300 door de provincies ingezonden foto's honderd foto's selecteren die in de hal van de Tweede Kamer komen te hangen. Een kans van een op drie dus. Duimen maar dat onze inzending straks ook in de hal van de Tweede Kamer komt te hangen. Binnenkort komt de jury van de Zandvoort Erfgoed prijs weer bij elkaar. In het najaar zal tijdens een feestelijke bijeenkomst de winnaar van de Zandvoortse erfgoed prijs bekend gemaakt worden. In deze Klink kunt u lezen hoe u mee kunt bepalen wie of wat in aanmerking kan komen om deze prijs te winnen.

Onze voorjaar Genootschapsavond komt weer met rase schreden dichtbij. We hebben Folkert Bloeme bereid gevonden om deze avond te presenteren. Het thema zal zijn: "Zandvoort in de periode 1918-1945. De snelle groei van Zandvoort vanaf 1900 had ook een keerzijde. Al vrij snel stopte de economische ontwikkeling met alle gevolgen van dien. Wat voor 1920 was opgebouwd werd in de Tweede Wereldoorlog afgebroken."

TOELICHTING FOTO VOORPAGINA

Tijdens de bezetting werden er door de Duitsers niet alleen allerlei gebruiksgoederen gevorderd maar ook complete gebouwen, auto's, rijwielen, radiotoestellen, koper en zelfs paarden werden ingenomen door de Duitsers.

Om te toeristen toch naar de diverse bestemmingen te vervoeren werd in 1941 de zogenaamde Noorderbad-Express in gebruik genomen. Het voertuig zal door een handig persoon in elkaar geknutseld zijn want het lijkt erop dat de wielen afkomstig zijn van een bakfiets. De Noorderbad-Express reed vanaf de tramhalte in het dorp en vanaf het NS station. Het voertuig is waarschijnlijk niet lang in gebruik geweest want vanaf 23 mei 1942 werden het strand en de kuststrook tot Sperrigebied verklaard.

Het was een beladen periode in ons kleine dorp. Het wordt een zeer interessante en boeiende avond met veel beeldmateriaal. Ik hoop dat gebouw De Krocht weer vol zit en dat ik velen van u mag begroeten. In deze Klink vind u verdere informatie over de Genootschapsavond. Inmiddels komt de Grand Prix weer wat dichtbij. Ik hoop dat het een prachtig weekend wordt, zonder problemen, waarbij Zandvoort aan alle sceptici en de hele wereld laat zien waar een klein dorp groot in kan zijn. Ik wens u allen een heerlijk zonnig en mooi seizoen toe.

Veel leesplezier
Tot zover, tot de volgende Klink.

Paul Olieslagers, voorzitter.

CENSE

makelaars

*Geroel bij verleden
focus op de toekomst*

023 - 5 715 715

www.censemakelaars.nl

Praktijk voor fysiotherapie

www.fysiofit-zandvoort.nl

023 - 571 33 33

**Op de bres
voor behoud van het mooie,
en
ontwikkeling van het goede
in en voor Zandvoort**

023 - 571 27 51,
www.opzandvoort.nl

Hoort zegt 't voort

Fantastisch, zoals u reageert op onze artikelen. Nog steeds een teken dat er goed en nauwkeurig gelezen wordt en samen met u (en uw reacties) worden verhalen steeds completer. Leuk om te zien dat er nog steeds 'verborgen' beeldmateriaal is, dat dan opduikt als reactie op een artikel, zoals de beide foto's van Elly Furth. De redactie heeft dan ook het idee, dat er nog veel interessant beeldmateriaal (met anekdotes) bij onze lezers zwerft. Schroom niet dit met de redactie te delen en zo nog vele edities De Klink met u te mogen maken. Tijdens genootschapsavonden wordt ik ook wel aangesproken door mensen, die zeggen nog wel wat beeldmateriaal te hebben, maar vervolgens zien we dat niet.

De luchtfoto van het deelplan noord gaf al heel snel reacties en dan met name het jaartal '1955'. Hoewel de bron dit zo vermelde waren toch velen van u van mening, dat het een aantal jaren later moest zijn. Hier volgen een aantal reacties, waarin duidelijk is geworden dat de foto van begin jaren 60 moet zijn.

Harry Opheikens

Klink 157, Pag 16-17 Luchtfoto KLM 1955

Dick Bais reageerde gelijk na ontvangst van de Klink:

Heren, in de klink staat een luchtfoto van 1955. Dit jaartal klopt niet volgens mij. De Celsiusstraat is van 1962/63. Ik kan mij herinneren dat zelfs de Linnaeusstraat ook op de foto er in 1955 niet was.

Marco van der Meer reageerde als volgt op de luchtfoto:

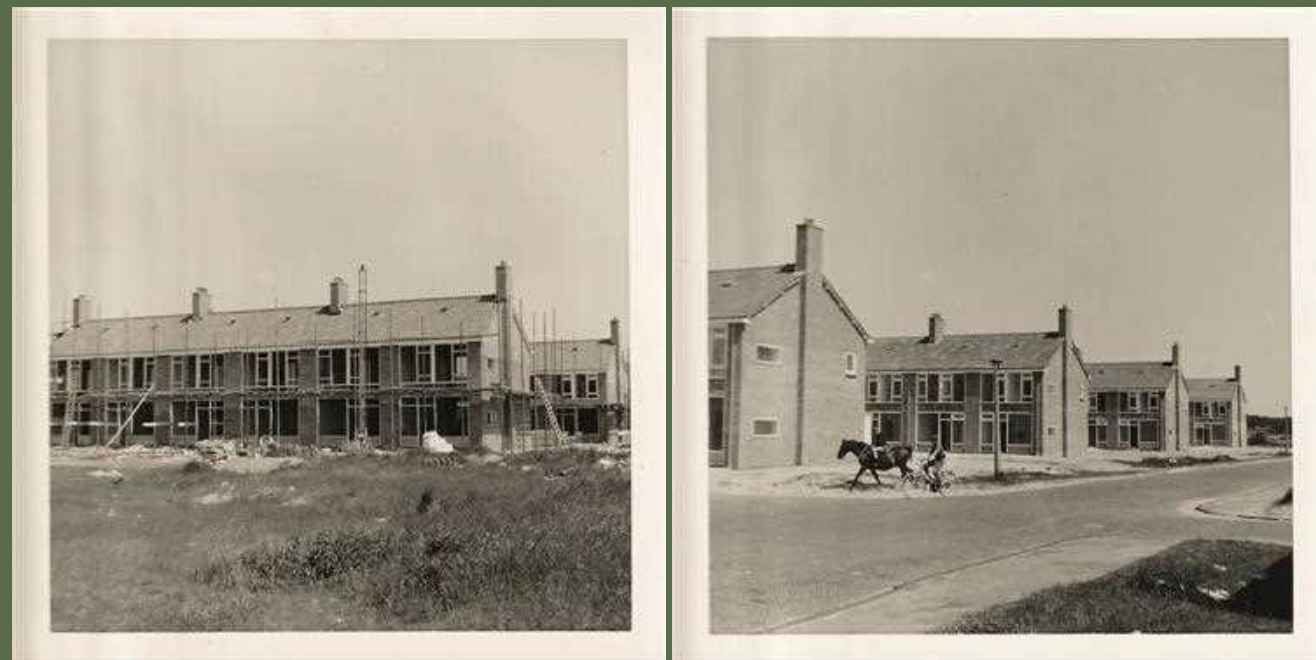
Ik heb weer genoten van de laatste Klink, echter ik heb een vraag. De schitterende middenfoto van Zandvoort Noord. Geheel rechts in de hoek zie ik de Lorentzstraat. Ik heb gewoond in het tweede huis vanaf de Reinwardtstraat. Wij zijn daar komen wonen op 5 mei 1965, als eerste bewoners. De datum van 1955 is onjuist. Heb ook even gecheckt in "Straatnamenboek van Zandvoort", raadsbesluit Lorentzstraat is van 22-06-1962. Ik vermoed dat de foto niet ouder is dan 1965, misschien 1964.

P. Ph. Koper dacht het volgende over de luchtfoto:

Deze luchtfoto moet welhaast 10 jaar later, rond 1965 zijn gemaakt. In 1955/1956 zakte ik nog door het ijs van de modderkommen, waar op de foto de huizen van de Celsiusstraat te zien zijn. (gelukkig aan de kant...). Ook aan andere zaken in het landschap kun je zien dat dit minimaal een decade later is dan 1955, waarin Rob zijn slipschool nog in bedrijf had op het rechte stuk, buiten de baan, als je het "bos in" inging.

Elly Furth-Wouters reageerde als volgt op de Luchtfoto:

Ik vond het weer een interessant nummer met steeds nieuwe verhalen. De luchtfoto van Nieuw-Noord kan niet gemaakt zijn in 1955, maar vermoedelijk begin jaren 60. Na twee jaar in een zomerhuis verhuisden zij in november 1962 naar de Celsiusstraat. Mijn vader maakte deze dia's in de herfst van 1962 van hun toekomstige huis, haar moeder staat al naar binnen te kijken.

De eerste winter dat zij er woonden was een van de koudste winters ooit, die van 62/63. In het begin stond er een schrikhek aan het eind van de straat. Op de foto is dat al weg. De achterste blokken zijn misschien omstreeks 1964 gebouwd.

Elly Furth-Wouters

Klink 157, Pag. 5 - Foto Drumband

Joa Hartman-Schaap had een kleine correctie op de tekst bij de foto van de drumband: Mijn broer en neef (Arend en Hans) zijn verwisseld: Arend is van de Haltestraat nr. 10 en Hans dus van de Krocht. Onze vader en moeder zaten in de slijterij. Mijn beide grootmoeders heetten Koper net als Arie. Ik wil dat nog eens gaan uitzoeken. Arend en Hans leven beide nog. De Klink heb ik al weer uitgelezen.

Willem van Duijn stuurde ook nog een correctie:

Op de foto van de drumband de onderste rij tweede van rechts moet de vermelde Bob Stor Wim van Duijn zijn.

Voor de goede orde dus nog even:

Bovenste rij van links naar rechts:

Hans Bogert – Arend Schaap – Roel Beugelink – Benno Waterdrinker – Raks Rudolphus – Wil Kamphuis – Jan Smouter – Laura Molenaar – Frans Pors – Rob Brugman

Onderste rij van links naar rechts: Jan Keur – Arie van Norde – Hans Schaap – Jan vd Brom Wim Keur – Evert Keur – Wim van Duijn – Karel vd Broek

Programma van de

GENOOTSCHAPSAVOND

vrijdag 8 mei 2020

Zoals gebruikelijk wordt de avond gehouden in gebouw "De Krocht". De zaal is open om 19.15 uur. Vanaf die tijd kunt u genieten van een doorlopende diavoorstelling over het Zandvoort van vroeger.

- 20.00 uur: Welkomstwoord door voorzitter Paul Olieslagers.
20.10 uur: Een presentatie door Folkert Bloeme over Zandvoort in de periode 1918–1945. De snelle groei van Zandvoort vanaf 1900 had ook een keerzijde. Al vrij snel stopte de economische ontwikkeling met alle gevolgen van dien. Wat voor 1920 was opgebouwd werd in de Tweede Wereldoorlog afgebroken.

- 21.00 uur: Pauze
21.15 uur: Verloting
21.30 uur: Na de pauze het vervolg van de presentatie
22.05 uur: Sluiting en gezellig samen zijn

Het belooft weer een informatieve en gezellig avond te worden. Ook een bijzondere avond: leerzaam, informatief, onderhoudend, educatief en nostalgisch.

Graag tot dan, we hopen u te mogen begroeten!

Agenda voor de Algemene Ledenvergadering van 22 mei 2020, op pagina 6

GENOOTSCHAP OUD ZANDVOORT

Agenda voor de Algemene Ledenvergadering van 22 mei 2020.
Aanvang vergadering 20.00 uur in het Zandvoorts Museum.

Agenda:

01. Opening.	07. Behandeling begroting 2020.
02. Ingekomen stukken.	08. Bestuursverkiezing*.
03. Verslag Algemene Ledenvergadering 22 maart 2019.	09. Algemene berichtgeving.
04. Jaarverslag 2019.	10. Rondvraag.
05. Financieel jaarverslag 2019.	11. Sluiting.
06. Verslag van de kascommissie*.	

*Stukken verkrijgbaar op de vergadering

• Toelichting punt 6:

De kascontrole is verricht door de heren P. Bluijs en A. Paap.
De heer J. Groesbeek was reservelid.
De heer Bluijs is aftredend, voor 2020 dient een nieuw reservelid te worden gekozen.

• Toelichting punt 8:

Aftredend zijn de heren F. Bloeme en R. Klaasse Bos. Beide hebben aangegeven herkiesbaar te zijn.
In verband met het overlijden van de heer B. Seubring is een vacature ontstaan in het bestuur. Er wordt naarstig gezocht naar een vervanger.

EIGENWIJS

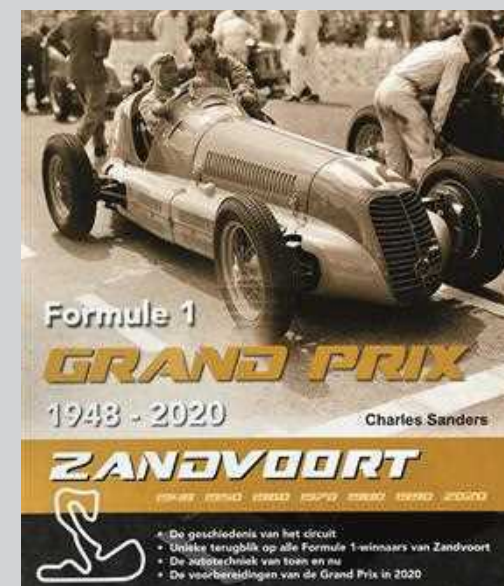
MAKELAARS

PERSOONLIJK EN BETROKKEN... OP EIGEN WIJZE!

GROTE KROCHT 38 | 2042 LX ZANDVOORT | DONKERE SPAARNE 44 ZW | 2011 JH HAARLEM
WWW.EIGENWIJS-MAKELAARS.NL | +31(0)23-5731999 | INFO@EIGENWIJSMAKELAARS.NL

BOEKENNIEUWS

De laatste tijd verschijnen er regelmatig boeken over Zandvoort, vooral de autosport mag zich in een warme belangstelling verheugen.
Allereerst het boek Formule 1 Grand Prix 1948 – 2020 geschreven door Charles Sanders.
Het is een mooi uitgevoerd boek met veel fotomateriaal. Uitgevoerd in hardcover, 152 pagina's.
ISBN 8-719326-6888794.

Het volgende boek gaat ook over de formule 1 en is geschreven door André Hoozeboom. Het bevat veel interessante verhalen over de geschiedenis van het circuit. Uitgevoerd in hardcover, 208 pagina's.
ISBN 978-90-452-1926-4

Het volgende boek is een fotoboek over de tramlijn Amsterdam-Zandvoort. Het is geschreven door Peter Günther en zeer zeker de moeite waard. Het boek brengt de stations van de tramlijn bijzonder fraai in beeld door middel van groot formaat ingekleurde foto's. Het bevat 80 pagina's en is net zoals de vorige boeken uitgegeven in hardcover.
ISBN 978-90-9032630-6.

In maart is het laatste boek verschenen aan de hand van Koen Vergeer met als titel "Een kleine geschiedenis van de grote prijs van Nederland 1948-2020". In 'Een kleine geschiedenis van de Grote Prijs van Nederland' vertelt Koen Vergeer het verhaal van het Zandvoortse circuit en hoe de Formule 1 en het hele circus er om heen veranderden. Hij vertelt je over coureurs in de straten van een gezellige badplaats, over de Tarzanbocht en het Scheivlak, vuurzeeën,

over epische duels en onvergetelijke triomfen. Zandvoort laat je voelen waarom het zindert wanneer in mei 2020 de ultieme raceklasse opnieuw door de duinen raast.
Het is een paperback met 160 pagina's.
ISBN 978-90-450411-00.

Verdwenen oorlogsbeelden

Je hebt zo van die locaties waar je, als je er vandaag de dag rondloopt, totaal niet kunt voorstellen hoe het was tijdens een oorlog. Neem Verdun met WO I. Als je daar in de omgeving rondloopt krijg je door de serene rust nauwelijks een idee wat zich er allemaal afgespeeld heeft. Ook in Normandië met WO II (D-Day) heb je bij het zien van al die (kapotte) bunkers, liggend in een fraaie natuur, geen idee wat voor ellende daar is geweest. De vele begraafplaatsen stralen ook een rust uit, maar de leeftijden op de graven zeggen genoeg. Hoewel er in Zandvoort nooit gevochten is hadden we toch ooit de littekens van WO II, een kale kust door de afbraak van vele gebouwen met grote bunkers. Ook dat beeld kun je je nauwelijks meer voorstellen door afbraak/onder het zand en herbouw van de hele kust en waarvan we alleen nog de foto's uit die tijd hebben.

Harry Opheikens

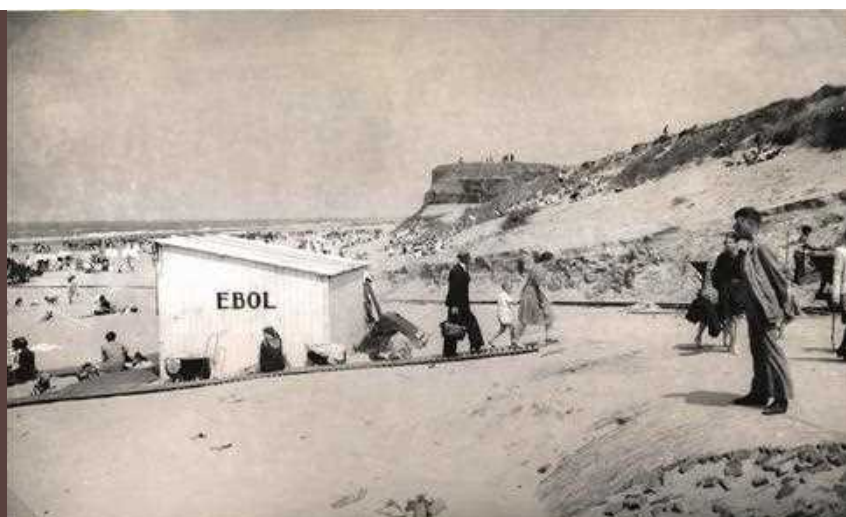
Café Restaurant Oomstee aan de linkerkant, rechts Petrovitch ijs in 1946 met daarvoor een stuk kale Kerkstraat. (Zandvoorts Museum)

De bunker in de zeereep ten noorden van de Strandweg, waarachter na de oorlog de flats aan het De Favaugeplein zouden verrijzen. Deze foto is genomen tijdens de winter van 1944. In het ijs een bootje van de Duitsers. (Zandvoorts Museum)

Dezelfde bunker, in 1948 gesloopt, dat nu een fraai bezoekersmuseum zou kunnen zijn tijdens de bunkerdagen.

Kurhaus 1945-1946, dit pand bleef staan als feestlocatie voor de bezetter, verder is alles weg gesloopt.

Reddingspost "Ernst Brokmeier" gebouwd op een bunker. Deze bunker zou er nog liggen en wordt gebruikt als opslagplaats.

De laatste momenten van onze fraaie oude watertoren, 17 september 1943

Sloop Grand Hotel

Uit de verzameling van Ben Beekmans: Het Riche-bad aan de Boulevard de Favauge (Noordboulevard) wordt weer in orde gebracht in mei 1953, in het midden op de foto op het talud een reeds gesloopte bunker.

zeg maar
goed met
mensen

Wat is
adviseren
voor ons?

Onze klanten bijstaan met raad en daad. Niet alleen van een afstand observeren. Maar meedoen in de ondernemersprocessen.

Zowel positief als ook negatief kunnen adviseren. En inspireren en motiveren. Zeg maar wil actief samen werken en oplossen. Voor u betekent dat altijd een persoonlijk gezicht en contact. Veel aandacht voor u en uw onderneming.

www.zegmaar.nl

ondernemers
advies
zeg maar

DÉ ACTIEVE MAKELAAR VAN ZANDVOORT

GREEVEN
makelaardij o.g.

Louis Davidsstraat 15, 2042 LS Zandvoort
Tel. 023-5739234 www.greevenmakelaardij.nl

funda

Oorlogshelden

We kennen onze oorlogshelden. De verzetstrijders, de mensen van de ondergrondse beweging, de soldaten die sneuvelden voor het vaderland. We eren ze tijdens de dodenherdenking en kijken naar hun dapperheid gedurende de meidagen. Een goede zaak, immers hun optreden heeft bijgedragen aan onze vrijheid. Er is echter een groep die net zo dapper was maar nauwelijks wordt belicht. Een groep, die ongewild bij de strijd werd betrokken en sneuvelde door oorlogsgeweld. De koopvaardij.

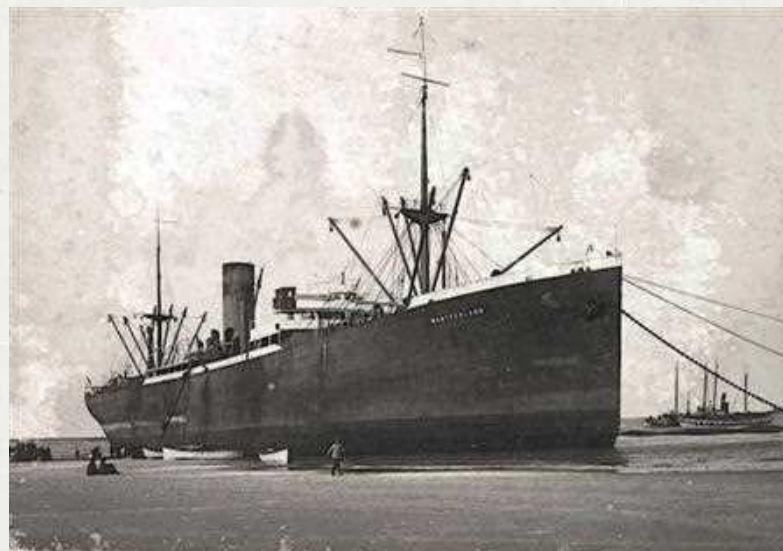
Oorlogsmonument in het voormalige Vijverpark

Op veel herdenkingsmonumenten staan de symbolen van de eenheden die een rol speelden gedurende de oorlog. Op het monument in Zandvoort staat de Hollandse Leeuw, een anker en een propeller, verwijzend naar de marine, lucht- en landmacht. Daarboven een afbeelding van 2 mannen met vlag als symbool voor alle niet militairen die een belangrijke rol speelden in het bestrijden van de agressor. Weinigen zullen bij het bekijken van het monument ook denken aan alle opvarenden van de koopvaardijsschepen die hun leven gaven vanwege oorlogsgeweld. Zeker, bij de officiële herdenking op de Dam wordt de koopvaardij genoemd wanneer de kranslegging aan de orde is. De meeste mensen zal het ontgaan. Het feit dat hun strijd vaak ver van het vaderland werd gestreden, zal daar wellicht debet aan zijn.

De familie Hendrikse; zittend vlnr Henk, Corrie, Piet, Wim; staand vlnr Guurt, Karel, Harry, mevr. Hendrikse, Clara, Riek, Annie (en voor Riek) Marij

Ook in Zandvoort waren er zeelui die ongewild betrokken werden bij de strijd. Zij waren voor de oorlog aangemonsterd en voeren op hun respectievelijke schepen de wereld over. Nadat de 2e wereldoorlog was uitgebroken kreeg hun functie een andere lading. De koopvaardij werd door de agressors niet langer gezien als een handelsorganisatie maar als vervoerder van goederen naar vijandelijke gebieden. De getroffen landen hadden er echter baat bij dat het vervoer over zee intact bleef. Het betrof hier onder andere het vervoer van grondstoffen ten behoeve van het vervaardigen van oorlogsmateriaal als ook het vervoer van oorlogsmateriaal zelf. Daarnaast moesten ook vele naties worden voorzien van onder andere levensmiddelen ten behoeve van haar bevolking. Voor de vijand was het van belang deze transporten zoveel mogelijk te verstoren, niet alleen om op die manier de voorbereidingen van een eventuele tegenaanval te voorkomen, maar ook om de niet in oorlog zijnde landen te destabiliseren. Daarnaast begreep men ook, dat naast het reguliere vervoer, ook allerlei andere zaken, die rechtstreeks met de strijd te maken hadden, vervoerd konden worden.

s.s. Montferland

Voor de bemanning van de koopvaardisschepen braken spannende tijden aan. Van het ene op het andere moment waren zij niet langer een onschuldig handelsschip maar een doelwit van de vijand. Menig bemanningslid zag dit niet zitten en besloot het schip te verlaten. Om een massale uitstroom te voorkomen, besloot de Nederlandse regering in ballingschap, evenals vele andere overheden, in te grijpen en de bemanning van de koopvaardij een vaerplicht op te leggen. Met andere woorden, de overheid legde de bemanning van de koopvaardij een dienstplicht op waardoor ze onder bevel van de minister van Oorlog vielen. Op het onttrekken van deze

Henk Hendrikse voor de woning op het spooreplacement

plicht werden straffen opgelegd. De vervolging bleek in de praktijk echter lastig omdat niet helder was omschreven wie onder deze maatregel viel. Pas in 1944 werd dit duidelijk en was het recht uitvoerbaar. Daarnaast ontstond er nog een ander probleem. Onder de bemanning waren er ook pro Duitse mensen en NSB aanhangers. Om goed te functioneren moesten de schepen eerst worden “gezuiverd”. Eind jaren dertig voeren er ook Zandvoorters op zee als bemanningslid van een koopvaardisschip. Een van hen was **Henk Hendrikse**.

Hendrik HENDRIKSE zoon van Guurtje van der Mije en Hendrik Jan Wouter Hendrikse werd geboren te Velsen op 11 januari 1922. Zijn vader was werkzaam bij het Provinciaal Ziekenhuis te Santpoort. Henk groeide op in een gezin met 11 kinderen. Door een noodlottig ongeval op de Zeeweg kwam zijn vader op 1 oktober 1927 te overlijden waarna het gezin in juli 1928 verhuisde naar Zandvoort. Na enige maanden op het voormalige Da Costaplein 13 te hebben gewoond, verhuisden zij 3 maanden later naar de Van Lennepweg 37. Daar groeide Henk met zijn broers en zusters op. In 1938 monsterde Henk als matroos o/g (onder gage) aan op het schip ss Montferland van de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij nv.

2e van links Henk Hendrikse op de s.s. Montferland

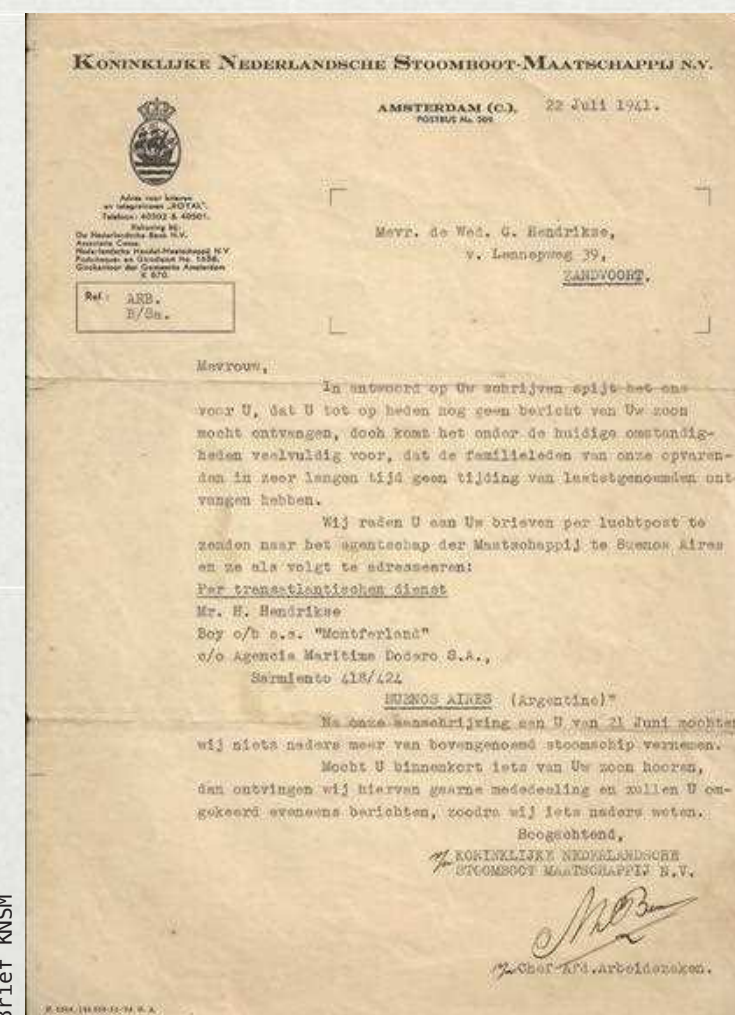
manier om enige duidelijkheid te krijgen was via de maatschappij. Op haar beurt was die weer afhankelijk van de schaarse contacten met het schip. Er ontstond een levendige briefwisseling tussen familie en maatschappij. Op 18 april 1940 meldt de maatschappij dat de ss Montferland in de eerste helft van mei wordt verwacht in Amsterdam. Echter het uitbreken van de oorlog zorgde ervoor dat dit niet gebeurde. Inspelend op de situatie verzoekt de maatschappij op 27 mei 1940 de familie om aan te geven of zij zich in goede welstand bevindt zodat zij dit kunnen doorgeven aan de bemanningsleden. Zij schrijft: “Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, dan gelieve U ons zoo beknopt mogelyk die mededeeling te doen, welke Uw echtgenoot, vader, zoon of verloofde ten zeerste belang zullen inboezemen”. Een maand later laat de maatschappij weten dat zij nog niet in staat is geweest contact te krijgen met de opvarende van de ss Montferland. In juli 1940 reageert de KNSM nv op een verzoek van mevrouw Hendrikse-van der Mije met de

Als beginnend matroos of lichtmatroos wilde hij carrière maken bij de koopvaardij. Met het schip voer hij over de hele wereld. Al spoedig ervoer hij de gevolgen van de komende oorlog.

In 1939 viel Duitsland Polen binnen en een jaar later volgende het offensief tegen de omliggende landen. Europa was in oorlog. Het gevolg was een wederzijdse angst voor het welzijn van hun naasten. Het contact was verbroken. Ook de maatschappij had moeite met het volgen van hun schepen en de conditie van de opvarenden. Het veroorzaakte een grote ongerustheid bij de moeder van Henk. De enige manier om enige duidelijkheid te krijgen was via de maatschappij. Op haar beurt was die weer afhankelijk van de schaarse contacten met het schip. Er ontstond een levendige briefwisseling tussen familie en maatschappij. Op 18 april 1940 meldt de maatschappij dat de ss Montferland in de eerste helft van mei wordt verwacht in Amsterdam. Echter het uitbreken van de oorlog zorgde ervoor dat dit niet gebeurde. Inspelend op de situatie verzoekt de maatschappij op 27 mei 1940 de familie om aan te geven of zij zich in goede welstand bevindt zodat zij dit kunnen doorgeven aan de bemanningsleden. Zij schrijft: “Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, dan gelieve U ons zoo beknopt mogelyk die mededeeling te doen, welke Uw echtgenoot, vader, zoon of verloofde ten zeerste belang zullen inboezemen”. Een maand later laat de maatschappij weten dat zij nog niet in staat is geweest contact te krijgen met de opvarende van de ss Montferland. In juli 1940 reageert de KNSM nv op een verzoek van mevrouw Hendrikse-van der Mije met de mededeling dat zij een brief kan sturen gericht aan Agencia Maritim Dodero S.A. in Buenos Aires Argentinië. Gewaarschuwd wordt voor de mogelijkheid dat de brief door de Duitse, maar ook door de Engelse overheid wordt gecensureerd.

Dat de onderlinge contacten moeizaam verlopen blijkt uit een brief van de KNSM van december 1940. Hierin wordt de moeder van Henk geïnformeerd dat de vader van een van de opvarenden van het ss Montferland een brief van zijn zoon heeft ontvangen waarin hij aangeeft dat alles aan boord in orde is. Het schip bevindt zich op dat moment in Portugal. Drie maanden later is het schip in Australië. De vrouw van de 2e stuurman heeft een formulier van het Rode Kruis ontvangen. Over het welzijn van de bemanning wordt niets geschreven. Vier maanden later, 24 juni 1941, geeft de maatschappij aan opnieuw bericht te hebben gekregen van eerdergenoemde vrouw. De boodschap is gelijk aan het voorgaande bericht.

Drie dagen later slaat het noodlot toe. De ss Montferland wordt door een Duits vliegtuig onder vuur genomen en geraakt. Het schip zinkt. Niettemin slaagt de complete bemanning het

Brief KNSM

't Wapen van Zandvoort
Eten & Drinken
Sinds 1890

HET OUDSTE CAFÉ VAN ZANDVOORT

Het Wapen van Zandvoort is een authentiek bruin café en bestaat al sinds 1890 en is het oudste café van Zandvoort aan Zee. Vanaf de eerste dag in 1890 heeft het café gefunctioneerd als huiskamer van Zandvoort om de laatste dorpsroddels door te nemen en de droge kelen te smeren. 't Wapen van Zandvoort aan het historische Gasthuisplein in Zandvoort aan Zee is voor velen een begrip en staat garant voor gezelligheid, of het nu gaat om een gezellige borrel, een lekker hapje eten, een biljartje of darts in een ongedwongen sfeer.

Lekker eten in 't Wapen?
Dat kan ook van maandag t/m vrijdag van 17.30-22.00 uur

Openingstijden: maandag tot en met donderdag van 15.00 tot 24.00 uur.
vrijdag en zaterdag van 15.00 tot 01.00 uur.
M.u.v. de maanden oktober t/m maart op maandag
besloten i.v.m. Rotary bijeenkomst!

 www.facebook.com/WapenVanZandvoort

bruna

- Boeken
- Tijdschriften
- Kantoor artikelen
- Wenskaarten
- Tabak
- Lotto Staatsloterij
- Kopieëren
zwart/kleur

Grote Krocht 18, 2042 LW Zandvoort
Tel: (023) 571 60 33 • www.brunazandvoort.nl

De Seniorenvereniging Zandvoort

Vereniging voor 50 plussers in Zandvoort en omgeving

Meer dan zestig vrijwilligers staan garant voor een gevarieerd aanbod van activiteiten, zoals:

- Bezoeken van musea
- Stadswandelingen
- Uit eten
- klaverjassen
- Nordic walking en wandelen
- Meerdaagse reizen en dagtochten
- Modeshows
- Biljarten
- High tea
- Informatiebijeenkomsten
- Leeskring

Bezoek voor meer activiteiten en informatie, ook onze website
www.seniorenvereniging-zandvoort.nl

Steun ons, doe mee en word lid!

Keuzemenu te betalen lidmaatschap voor 2020
na draagkracht: 25, 20 of 15 euro per persoon.

Aanmeldingen bij onze ledenadministrateur Els Kuijper

tel.: 571 82 05 (van maandag t/m vrijdag van 9 - 11 uur)
of ledenadministratie@seniorenvereniging-zandvoort.nl

'DE KLINK'

nummer 158 - Lente 2020

40^e jaargang

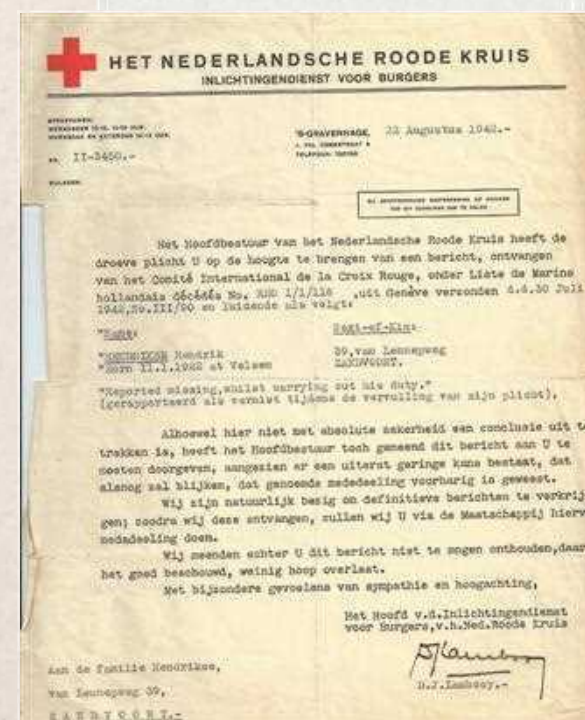
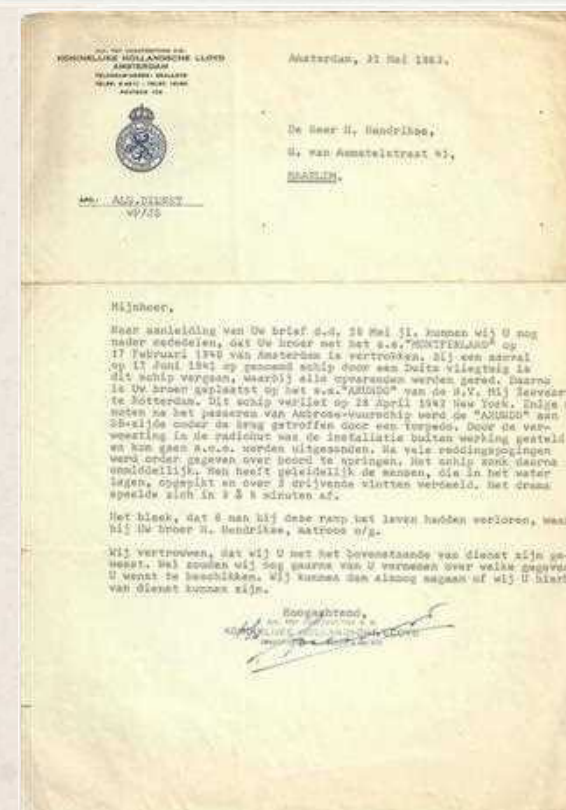
schip te verlaten en het vege lijf te redden. Of de moeder van Henk hier kennis van neemt is niet bekend. Opvallend is dat op 22 augustus 1941 de KNSM opnieuw een bericht aan de familie stuurt met de mededeling dat het de opvarende van de ss. Montferland goed gaat! Op 24 september 1941 ontvangt mevrouw Hendrikse-Van der Mije de eerste brief van Henk. Deze wordt via het Rode Kruis verzonden. Haar antwoord is in telegramstijl. Zij mag slechts 50 woorden hieraan besteden!

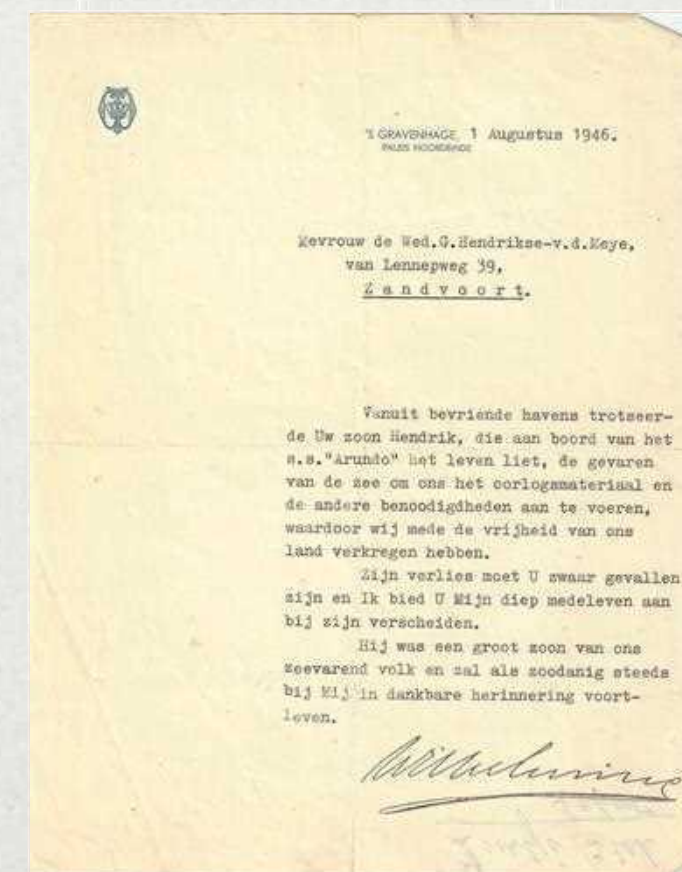
s.s. Arundo

Henk is inmiddels aangemonsterd bij een ander schip, de Arundo van de nv maatschappij Zeevaart te Rotterdam. Op 28 april 1942 vaart het schip uit bij New York via het Ambrose Channel. Kort nadat zij het aldaar liggende Ambrose lichtschip was gepasseerd, werd het ter hoogte van de radiohut aan stuurboord geraakt door een vijandige torpedo. Doordat de radio buitenwerking was gesteld kon geen SOS worden uitgezonden. Het schip maakte snel water en zonk binnen 5 minuten. 37 Opvarenden konden zichzelf in veiligheid stellen. Voor 6 bemanningsleden was dit niet mogelijk. Zij verdronken. Henk Hendrikse, net 20 jaar oud, was een van hen.

Op 22 augustus 1942, ruim 3,5 maand na de noodlottige aanval op de Arundo, krijgt mevrouw Hendrikse-Van der Mije via het Rode Kruis bericht dat haar zoon is "Reported missing, whilst carrying out his duty" (gerapporteerd als vermist tijdens de vervulling van zijn plicht). Het is ongetwijfeld een enorme slag voor haar en de familie.

Brief van vermissing door het Rode Kruis

Brief koningin Wilhelmina

Nederlandse vrachtboot wordt gelicht

Een Amerikaanse bergingsonderneming is op het ogenblik bezig bij de kust van New Jersey om de in April 1942 getorpedeerde Nederlandse vrachtboot „Arundo” te lichten. Over een deel van de lading van dit schip hangt een geheimzinnig waas. Het ruim vijf duizend ton metende schip was in Britse dienst en de lading bestond uit vrachtauto's, banden en verder uit „waardevolle instrumenten”, welke niet nader aangeduid worden.

uit „de Waarheid” 1946

In 1946 wordt begonnen met de bergingswerkzaamheden van de Arundo. De lading bestond uit vrachtwagens, auto's, banden, 2 diesellocomotieven en niet beschreven „waardevolle instrumenten”. Het stoffelijk overschot van Hendrikse wordt niet aangetroffen.

Op 1 augustus 1946 ontvangt mevrouw Hendrikse-Van der Mije een bericht van medeleven van Koningin Wilhelmina. Op 29 oktober 1951 ontvangt Hendrik Hendrikse postuum het Oorlogsherinneringskruis met de Gespen, een onderscheiding speciaal voor leden van de koopvaardij die gedurende

de 2e oorlog gediend hebben. Twee jaar eerder, januari 1948, was hem postuum al het „Margriet-embleem met Anker” uitgereikt door Prinses Juliana.

1.490 bemanningsleden van de koopvaardij keerden niet levend terug naar hun familie of gezin. Over het aantal vermiste bemanningsleden is niet veel bekend maar aangenomen kan worden dat een groot aantal van hen niet meer is teruggevonden. Het waren mannen die van varen hielden en voor dat doel naar zee waren gegaan. Geen van hen heeft het gevaar van de oorlog en hun rol daarin overwogen bij de beslissing om naar zee te gaan. De financiële naoorlogse regelingen in de vorm van een vaarplichtvergoeding en een pensioenregeling was niet voor de nabestaanden van Henk weggelegd. Voor een vaarplichtvergoeding moest je kostwinner zijn en voor de pensioenregeling in leven. Henk was het met zijn amper twintig jaren geen van beiden. Voor hem gold slechts een ondankbaar lot.

Toekenning Oorlogsherinneringskruis met de gespen

Margriet-embleem met anker

Op 7 september 1950 wordt in de Staatscourant een officieel bericht van overlijden van Hendrik Hendrikse opgenomen. Voor zijn moeder is dat geen reden om niet iedere keer vanuit haar woning aan de Van Lennepweg naar de in Zandvoort aankomende trein te kijken. Al die jaren was het voor haar mogelijk dat haar vermiste zoon niet was gesneuveld en in die arriverende trein kon zitten. Mevrouw Hendrikse-Van der Mije overleed op 14 september 1956.

Hans Konijn

NATIONALE BUNKERDAG 6 JUNI 2020.

Langs de kust van Nederland zijn nog veel sporen te vinden van de Tweede Wereldoorlog. De bunkers, gebouwd als onderdeel van de Atlantikwall, springen het meest in het oog. Normaal zijn deze fascinerende betonnen kolossen gesloten voor het publiek, maar op zaterdag 6 juni 2020 van 10.00 tot 17.00 uur zijn bunkers van Zeeland tot de Waddeneilanden voor één dag open!

Grote bunker ten noorden van de toenmalige Strandweg op Zandvoort

Het volledige en actuele programma is vanaf maart 2020 op deze website te vinden. Ga naar www.bezoekatlantikwall.nl voor Atlantikwall-uitjes gedurende het jaar. De ontwikkelingen om op de hoogte te kunnen blijven van de activiteiten rondom de Bunkerdag kunnen ook gevolgd worden op Facebook en Instagram. Bunkerdag is onderdeel van de European Bunkerdag, een initiatief van Atlantikwall Europe.

European Bunker Day

European Bunker Day is het belangrijkste evenement van Atlantikwall Europe. Gebaseerd op de Nederlandse Bunkerdag zullen in 2020 alle zeven Atlantikwall-landen in mei of juni een nationale Bunkerdag organiseren onder de noemer European Bunker Day. Nadat België al in 2017 haar eerste Bunkerdag beleefde, en Atlantikwall Europe in 2018 een voorzichtig begin had gemaakt met Bunkerdagen in de andere Atlantikwall-landen, was in 2019 de eerste officiële European Bunker Day een feit. Net als in Nederland is het doel van de European Bunker Day om eenmaal per jaar zoveel mogelijk bunkers en bunkerlocaties open te stellen en met educatieve en culturele activiteiten de Atlantikwall als belangrijk erfgoed van de Tweede Wereldoorlog bij een breed publiek onder de aandacht te brengen. Tegelijkertijd de betekenis van de Atlantikwall voor het huidige Europa duidelijk te maken.

Arie Koper

Vanaf november 2019 loopt een project om het beeld van de Tweede Wereldoorlog in Nederland te zoeken. In elke provincie zijn inwoners en organisaties gevraagd mee te denken over foto's die de oorlogsgeschiedenis treffend in beeld brengen.

Uiteraard heeft het Genootschap Oud Zandvoort ook een aantal foto's ingezonden. De onderstaande afbeelding is tijdens een bijeenkomst van 15 januari 2020 gepresenteerd door onze voorzitter Paul Olieslagers en in de categorie **Dagelijks leven** mede uitgekozen als beeldbepalend.

De kinderen lopen in badkleding en hebben strandspullen bij zich. Ze mogen blijkbaar onverwacht het strand niet meer op, want vanaf 23 mei 1942 is een groot deel van Zandvoort namelijk tot "Sperrgebied" verklaard".

De Duitsers werken op dat moment aan de Atlantikwall – een reusachtige verdedigingslinie met bunkers en mijnenvelden die zich uitstrekt van Noorwegen tot aan de grens met Spanje. Door de Organisation Todt worden overal bunkers gebouwd en anti-tank hindernissen zoals Spaanse ruiters en mijnen aangelegd.

Op Zandvoort wordt vanaf november 1942 begonnen met de sloop van alle gebouwen aan de boulevards en de aangrenzende straten, dit om vrij schootsveld te krijgen. Een kale vlakte van 200 tot 300 meter breed en 3 kilometer lang ontstond. Ruim 800 hotels, zomerhuizen en woningen werden afgebroken, duizenden mensen raken hun huis kwijt. Het strand en de duinen wordt verboden gebied, zoals deze kinderen nu merken.

Aan de linkerzijde van de foto ligt het in 1828 gebouwde hotel Groot Badhuis met daarvoor aan de Strandweg een aantal winkels en restaurant Mustert.

In de rode cirkel zijn een paar Duitse soldaten te zien, toen er nog geen Spergebied was.

Aan de rechterzijde op de foto van de Strandweg lag het bekende MULURU van Baron von der Heydt (de bankier van de Duitse Keizer die in Nederland in Doorn in ballingschap verbleef). De baron had een eigen museum annex lunchroom in het pand ondergebracht. Het kleine vierkante gebouwtje rechts is de politiepost op het strand.

"De Tweede Wereldoorlog in 100 foto's" is een project in het kader van 75 jaar vrijheid dat wordt uitgevoerd door het NIOD, in opdracht van Platform WO2. Op 30 maart 2020 wordt de definitieve keuze van 100 foto's bekend gemaakt in het gebouw van de Tweede Kamer in Den Haag. In de "Maand van de Vrijheid" (april) reist in iedere provincie de provinciale keuze van 50 foto's in een "pop-up" tentoonstelling rond.

Wijksteunpunt De Blauwe Tram

Dé ontmoetingsplek van Zandvoort Centrum!

Elke maandag en vrijdag van 10:00 -11:00 uur: Fit voor senioren

In een ontspannen sfeer doet u simpele ademhalingsoefeningen met rustige bewegingen. Hierdoor worden de spieren versterkt en het lichaam los en flexibel.

€2,50 bij deelname één keer per week €4,00 bij deelname twee keer per week.

Biljarten

U kunt de hele week van 09:00 tot 10:30 uur en van 10:30 tot 12:00 uur biljarten (woensdag alleen om 09:00 uur), kosten € 3,- per persoon inclusief een kopje koffie/thee. Loop gewoon eens binnen of reserveer de tafel via de balie.

Er zijn ook regelmatig introductiecurssussen. Voor actuele data neem contact met ons op!

Elke dinsdag 10:00 uur en vrijdag 13:30 uur staat de koffie klaar bij **de Locomotief!**

Een wekelijkse inloop voor álle senioren, ook als de lichamelijke of geestelijke gezondheid u wat beperkt. Met elkaar, vrijwilligers en deelnemers, organiseren we een gezellige, actieve bijeenkomst in een veilige sfeer waarin u uzelf kunt zijn. Kom kennismaken: mensen ontmoeten, spelletjes doen of ontspannend bewegen op muziek. Het programma is elke keer anders: u kunt uw eigen kennis en talent inzetten! € 3,- per keer inclusief koffie/thee.

Wijksteunpunt De Blauwe Tram

Louis Davidscarré 1 Zandvoort Centrum 023- 30 40 700.

www.jazzinzandvoort.nl

19-04-2020 Edwin Rutten Kwartet

- Celebrating the music of Rogier van Otterloo

10-05-2020 extra concert;

The PreacherMen Rob Mostert/Efraim Trujillo/Chris Strik

- Celebrating the B3 Hammond en CD presentatie Live at the BimHuis

Theater De Krocht
Grote Krocht 41, 2042 LV Zandvoort

Gebouw "De Krocht" - voor al uw feesten en partijen.
Alle actuele informatie vindt u op **www.jazzinzandvoort.nl**

'DE KLINK'

nummer 158 - Lente 2020

40e jaargang

ZANDVOORT ONTSNAPT AAN EEN RAMP IN DE NACHT VAN 16/17 JUNI 1944

Dit jaar is het 75 jaar geleden dat Nederland bevrijd werd. Mijn grootvader Kees Zwemmer ("Kees Poetje") heeft twee wereldoorlogen meegemaakt en mijn vader (Lucas Gerrits) één. Zelf ben ik een zogenaamde "baby boomer" en heb gelukkig mijn hele leven in vrijheid kunnen leven. Als jongen van 14-15 jaar liep ik vaak met een vriendje na een zware storm op het strand om kleine aluminium brokstukken te zoeken van vliegtuigen die in zee tijdens de 2de wereldoorlog verongelukt waren.

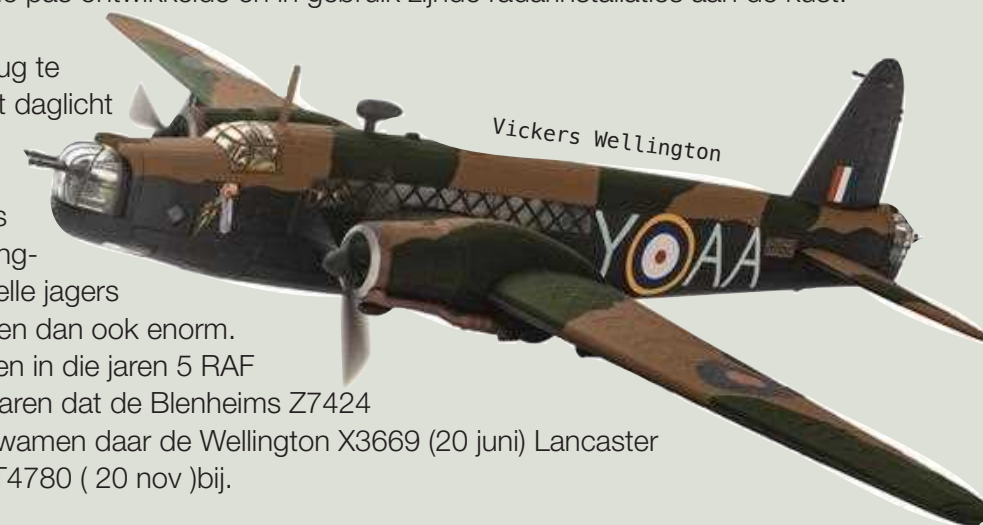

Verder wist ik van deze brokstukken niet veel af, maar het werd wel het begin van mijn interesse in de luchtvaart. Nu, ruim 70 jaar later, begrijp ik iets meer over de achtergrond en betekenis van de brokstukken die ik toen aan de vloedlijn vond. Tijdens de oorlog vlogen duizenden geallieerde vliegtuigen over het Zandvoortse luchtruim richting Duitsland en een groot aantal keerde niet terug zoals ook in de nacht van 16 op 17 juni in 1944.

De luchtoorlog speelde tijdens de 2de wereldoorlog een grote- en misschien wel beslissende rol. In Europa probeerde nazi-Duitsland na de Blitzkrieg, waarbij Nederland onder de voet werd gelopen, ook Engeland te veroveren. Engeland ligt op een eiland en derhalve werd de "Battle of Britain" vooral in de lucht uitgevochten van juli tot oktober 1940. De Duitse

Luftwaffe voerde dat jaar vele bombardementen uit op onder andere Londen met Junker, Heinkel, Dornier en Messerschmitt vliegtuigen maar de Royal Air Force (RAF) verdedigde zich heldhaftig met Spitfire's en Hurricane's en ook met behulp van de pas ontwikkelde en in gebruik zijnde radarinstallaties aan de kust.

In 1941 en 1942 begon de RAF terug te slaan op het Europese vasteland met daglicht bombardementen op Duitsland en gebruikte daarvoor relatief trage tweemotorige bommenwerpers zoals de Bristol Blenheim en Vickers Wellington. Ze waren geen partij voor de snelle jagers van de Luftwaffe en de verliezen waren dan ook enorm. Ook voor de Zandvoortse kust werden in die jaren 5 RAF machines neergeschoten. In 1941 waren dat de Blenheims Z7424 (7 juli) en R3843 (20 sept). In 1942 kwamen daar de Wellington X3669 (20 juni) Lancaster W4178 (16/17 sept) en Beaufighter T4780 (20 nov) bij.

B17 Flying Fortress

Rond 1942 kwamen bij de RAF Bomber Command snellere en beter bewapende bommenwerpers in gebruik zoals de 4-motorige Handley Page Halifax en Avro Lancaster. Ook de Amerikaanse luchtmacht werd na de aanval op Pearl Harbour (7 dec 1941) steeds meer betrokken bij de 2de wereldoorlog en stuurde midden 1942 de "8th Air Force wing" die opereerde met de Boeing B-17 (Flying Fortress) en de Consolidated B-24 (Liberator) vanaf bases op de Engelse oostkust.

REMUS ZEILMAKERIJ

ZEILDOEKSHOP.NL

Max Planckstraat 20
2041CZ Zandvoort
023 5720168
zlmremus@xs4all.nl

WWW.REMUSZEILMAKERIJ.COM

Brilmode
Oogmeting
Zonnebrillen
Contactlenzen

Zandvoort Optiek

Kerkstraat 34-36, 2042 JG Zandvoort
Tel: 023-57 12466

Oud Zandvoortsch Visrestaurant
De Meerpaal

Het oudste visrestaurant van Zandvoort aan zee
U bent van harte welkom bij Lenie & Floor
Haltestraat 61 - 2042 LL Zandvoort
Telefoon: (023) 571 21 71
www.restaurantdemeerpaal.nl

Radio Stiphout

Uw leverancier als het gaat om
electronische en huishoudelijke
apparaten!!!

Grote Krocht 34 - 36
Zandvoort
Telefoon 023 5732649
www.radiostiphout.nl

TROMP

Grote Krocht 3-5 | 2042 LT Zandvoort | 023-5719058 | www.kaashuistromp.nl

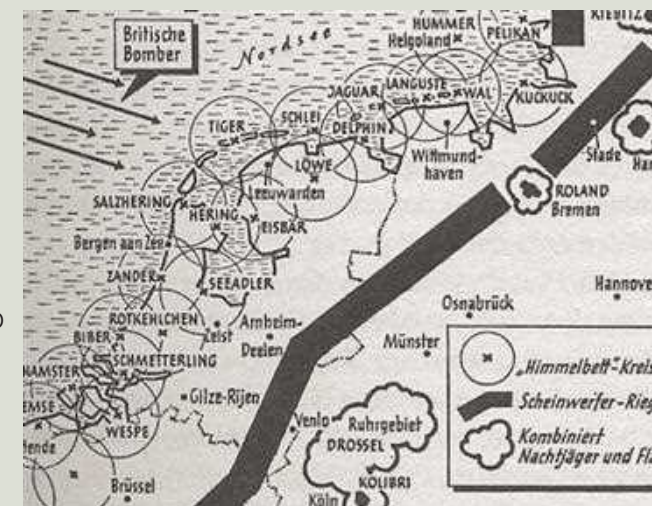
'DE KLINK'

nummer 158 - Lente 2020

40^e jaargang

Omdat de Amerikaanse bommenwerpers hoger konden vliegen dan die van de RAF (tot ongeveer 10km hoogte) en ook de bemanning deels was beschermd door pantserbeplatingen werd besloten dat de Amerikaanse luchtmacht de dag- bombardementen en de RAF de nachtvluchten zou uitvoeren op Duitse doelen. De zogenaamde "Night- en Day raids".

Wat was het antwoord van de Luftwaffe op deze nachtvluchten? Al in 1940 had Hermann Göring, ook wel "de Dikke" genoemd als hoofd van de Luftwaffe besloten om een speciale Nachtjagd divisie op te richten. De Junkers Ju-88 en Messerschmitt's Me-110 werden vanaf de grond door een gevechtsleider in de duisternis naar het doel (veelal bommenwerper) geleid. In Nederland waren vliegtuigen van het Nachtjäger Geschwader (NJG1, NJG 2 en NJG5) gestationeerd op onder andere de Fliegerhorsten Leeuwarden, Volkel en Twenthe. In Schaarsbergen bij vliegveld Deelen was een grote commandobunker gebouwd (Diagonen) waar alle informatie van de diverse "Stellungen", waaronder die uit Zandvoort, verzameld werd.

Stelling Zander bij Zandvoort als onderdeel van de Himmelbett kreiss

Flugmeldemess "Stellung Zander" te Zandvoort: Vanaf Denemarken tot aan de Franse kust werd vanaf 1941 een radarsysteem neergezet om de Luftwaffe nachtjagers in de buurt te brengen van de bommenwerpers als onderdeel van het zogenaamde Himmelbett programma. Ook in Zandvoort is in de zuidoost op de zeereep, ter hoogte van het Tilanuspad, vanaf 1941

aan weerszijde een dergelijke commandobunker gebouwd. Stelling Zander viel in Categorie 1 en werd bemand met ongeveer 250 soldaten door de 8. Flugmelde Leitung. De bunker bestaat nog steeds en ligt onder het zand; hij bevat meerdere verdiepingen en is wel 20 meter diep.

De stelling omvatte diverse radaropstellingen (Freya, Würzburg Riesen en Wassermann), lichtbak, radiobaken, radiozender en 2Y- lijnen. Stelling Zander werd gebruikt als "Jägerleit- und Flugmeldestellung" en operationeel vanaf februari 1941 tot eind 1944. De reikwijdte van de Wassermann radar was 300-400 km ver en zo konden vanuit Zandvoort tot diep in Engeland (en ook het Kanaal) de geallieerde vliegbewegingen in de gaten worden gehouden. De Zandvoortse bunkerploeg heeft deze ruimte bezocht en in kaart gebracht.

Op Terschelling werd de "Stellung Tiger" (Categorie 2) gebouwd en van hieruit werden niet minder dan 150 geallieerde vliegtuigen neergeschoten waarvan het merendeel bommenwerpers en meer dan 1000 bemanningsleden omkwamen.

Wassermann radar van stelling Zander met drie scheerlijnen

De radar heeft beklommen totdat plots één van de 3 scheerdraden het begaf. De volgende dag lag de ongeveer 30 meter hoge radartoren (Wassermann) plat op de grond!

De 90-jarige Zandvoorter Maarten Weber en voormalig redacteur van de Klink vertelde mij dat hij in zijn jeugdjaren de stelling Zander eind mei 1945 heeft bezocht en

Op 6 juni 1944 (D-Day): landden de eerste geallieerde troepen over zee en door de lucht op de kusten van Normandië. In de weken en maanden erna was de strategie van de Engelse- en Amerikaanse legerleiding om onder anderen de Duitse industrie in het Ruhrgebied uit te schakelen. In dit gebied zat veel industrie zoals IG Farben (chemie) en Krupp (wapens) maar ook bedrijven die synthetische brandstoffen uit kolen fabriceerden en voor het Duitse leger van groot strategisch belang waren. De Luftwaffe had in dat jaar om het Ruhrgebied tegen vijandelijke bommenwerpers te beschermen het Nachtjagd Geschwader (NJG2) gebaseerd op de Fliegerhorsten Dusseldorf, Kassel, Gütersloh en Keulen met snelle 2-motorige Junker Ju-88 en Messerschmitt Me-110 nachtjagers gevlogen door 2 vliegers en uitgerust met de Lichtenstein radar met een bereik van 3 tot 6 km.

Vrijdag 16 juni 1944: aan het eind van de avond: 162 Halifax en 147 Lancaster bommenwerpers met bescherming van 12 De Havilland Mosquitos lange afstand jachtvliegtuigen maken zich op diverse vliegvelden aan de Engelse oostkust gereed voor een speciale missie: het bombarderen van de fabrieken van Fischer-Tropsch in Sterkrade bij Bocholt en niet ver van de Nederlandse grens. In deze fabriek werd meer dan 10.000 ton synthetische brandstof per maand gefabriceerd voor het Duitse leger en de vernietiging zou met recht een zware klap zijn. Iedere bommenwerper had een bemanning van 7 man: een vlieger, een flight engineer, een navigator, een bommenrichter, een operator/gunner en twee airgunners. De bemanningen waren over het algemeen erg jong en was je boven de 25 jaar dan werd je al gauw opa of oom genoemd! Het weerbericht voor Nederland van die dag geeft aan dat de gemiddelde temperatuur 12,6 graden zou worden en de gehele dag geen zon met wat lichte neerslag (5.2mm). Na de start formeerde de formatie van 321 vliegtuigen zich boven de Noordzee en zette vervolgens koers naar het Ruhrgebied. Deze formaties in de nacht waren wel enkele kilometers lang en breed en niet eenvoudig voor de vliegers vooral bij slecht en bewolkt weer.

Vrijdagnacht 16 juni 1944: vooraan in de formaties vlogen bij de ‘night raids’ de zogenaamde “Pathfinders”. Dat waren speciaal uitgeruste Halifax of Lancaster vliegtuigen voorzien van H2S radar en lichtfakkels (flares) aan parachutes om het bedrijventerrein te verlichten. Helaas was door de bewolking het doel nauwelijks zichtbaar en misten de afgeworpen bommen grotendeels hun doel en hebben uiteindelijk weinig effect op de brandstofproductie gehad. Later bevestigden foto’s, genomen door RAF verkenningsvliegtuigen en ook door Duitse rapporten, dat weinig schade was aangericht. Wel waren bij dit bombardement 21 Duitsers en 6 buitenlanders (dwangarbeiders?) om het leven gekomen en werden 18 huizen vernield.

Messerschmitt Me-110 G nachtjager met de Lichtensteinradar op de neus. Deze werd ook wel Hirschgewei (Hertengewei) genoemd.

De terugtocht van de formatie verliep desastreus. De Luftwaffe gevechtsleider had een aantal nachtjagers gestationeerd in de lucht in de buurt van het baken Bocholt en een flink aantal RAF machines werden in dit gebied al neergeschoten door nachtjagers, óf door FLAK (Flieger Abwehr Kanone) naar beneden gehaald. Eén Halifax (MZ715 code KN-Z) van het 77 Sqdrn. kwam bijvoorbeeld die nacht terecht in de gemeente Neder Betuwe bij Dodewaard.

Zaterdagochtend 17 juni 1944: De formatie keert terug om over Nederland en de Noordzee weer naar hun diverse thuisbases te vliegen. Een deel van de formatie gaat richting Zandvoort.

De Luftwaffe op de grond en in de lucht gestationeerd langs de kust moet gewaarschuwd zijn geweest door het bombardement in Sterkrade. Messerschmitt Me-110 nachtjagers en Junkers Ju-88's ook voorzien van de Lichtenstein SN-2 radar gaan de lucht in en de gevechtsleiders op de grond dirigeren de jagers naar hun posities. De beperking is wel dat één gevechtsleider maar één vliegtuig per keer naar zijn doel kan brengen. Ook de Zandvoortse Stellung Zander moet de gevechtsleiding in Schaarsbergen van informatie voorzien hebben. Drie Halifax Mk3 vliegtuigen worden neergeschoten en storten in zee ten westen van Zandvoort. Hauptman Martin Drewes (later Luftwaffe ace) van 3/NJG1 en gestationeerd op Fliegerhorst Leeuwarden

schiet om 02.16 uur met zijn Messerschmitt Me-110 als eerste de LK879/code OW-P neer van het 426 (RCAF) Squadron van de basis Litton-on-Ouse. Om 02.32 uur schiet Luitenant Josef Förster van 8/NJG2 de MZ292/code DY-C neer van het 102 (RAF) squadron met als basis Pocklington en vlak daarna de NA545/code KN-R van het 77 squadron uit Full Sutton/Yorkshire. Alle 21 veelal zeer jonge bemanningsleden komen hierbij om het leven en Zandvoort is die nacht een ramp bespaard gebleven. Diezelfde nacht schiet Hauptman Martin Drewes ook nog eens twee Lancaster bommenwerpers boven Amsterdam neer die ook op terugtocht waren van Sterkrade.

Hauptman Martin Drewes

In totaal werden die nacht 21 bommenwerpers door nachtjagers neergeschoten en nog eens 10 door afweergeschut vanaf de grond. Van dit aantal waren 22 Halifaxes, waarvan 7 uit één squadron, (77 Sqdrn). In totaal lieten 217 geallieerde bemanningsleden het leven bij deze missie.

Van de 21 bemanningsleden, die bij Zandvoort zijn neergeschoten, zijn er uiteindelijk 15 geborgen en begraven in o.a. Castricum, Den Burg, Vlieland, Terschelling en Makkum. De twee Air Gunners van de LK879 zijn angespoeld op het Zandvoortse strand en liggen begraven in Amsterdam op de Nieuwe Oosterbegraafplaats (graf 69A1). Van 6 bemanningsleden is geen spoor meer teruggevonden en zijn nog steeds MIA. (missed in action). Hun namen staan vermeld op een gedenkmuur van het Runnymede Memorial in Surrey aan de Thames. In totaal worden hier 20.275 airmen/women genoemd, die hun leven gegeven hebben tijdens de 2de wereldoorlog en nooit zijn teruggevonden.

Amsterdam Nieuwe Oosterbegraafplaats. Omgekomen pilot/officer H. Doggett uit Canada (22 jaar oud!) van Halifax LK879.

In de periode van 1940-1945 zijn totaal 23 vliegtuigen rondom Zandvoort neergestort. Veelal in zee maar ook op het dorp en in de duinen waarvan 8 van de Luftwaffe. Drie Luftwaffe machines hebben een crash landing op het strand gemaakt in 1941 terwijl 4 Messerschmitt Me-109 jachtvliegtuigen van het II/Jagd Geschwader Udet van Fliegerhorst Schiphol op 3 november 1943 door RAF Spitfire's zijn neergehaald. Twee kwamen op het dorp terecht in de Haarlemmerstraat (nr.66), en in Bentveld ter hoogte van de huidige Bodaanstichting, twee kwamen in de zee terecht.

Spitfire Vb (BL430) van het Royal Canadian Air Force 416 squadron stortte neer bij de Vondellaan vlakbij het oude voetbalveld van Zandvoortmeeuwen waarbij de Canadese piloot Flying Officer Williams Harvey Jacobs om het leven kwam. Ook dit wist Maarten Weber zich nog goed te herinneren want hij speelde vlakbij de spoorwegovergang aan de Verlengde Haltestraat met zijn vriendjes en zag de Spitfire brandend neerkomen.

Handley Page Halifax

Meer bekend is de Halifax Mk7 NA347 (code 8T-J) van het 298 Squadron die neergestort is in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Deze machine is door grondvuur neergeschoten op 13 april 1945 om 02.00 uur bij een poging om goederen te droppen bij Ter Aar bestemd voor het lokale verzet.

INFO & TICKETS CIRCUITZANDVOORT.NL

**CIRCUIT
ZANDVOORT**

Van der Valk Notariaat

Adres : Kostverlorenstraat 121
Postadres : Postbus 286
2040 AG Zandvoort

e-mail : info@notaris-zandvoort.nl
website : www.notaris-zandvoort.nl
Telefoon : (023) 571 68 41
Telefax : (023) 571 20 88

'DE KLINK'

nummer 158 - Lente 2020

40^e jaargang

Op de plek van de crash is ter herinnering en nagedachtenis een monument neergezet voor de 6 omgekomen bemanningsleden.

Zelf begrijp ik nu beter waarom er in mijn jeugd, na een flinke storm, zoveel kleine aluminium wrakstukken aanspoelden op het Zandvoortse strand en meer nog de verhalen die daar achter kunnen schuilen. Het Jutters mu-Zee-um heeft nog een aantal van deze getuigenissen uit de 2de wereldoorlog bewaard in zijn collectie, waarvan een aantal nog vrij recent zijn gevonden op strand.

Jan Gerrits

De auteur van dit verhaal in een B-25 Mitchell bommenwerper gebouwd in 1944, tijdens de "Battle of Britain Memorial" dagen op Duxford/UK, Juni 1992.

17e INVALSIJNUMMER DE PARTISAAN. 17 Juni 1944

WESTEN: Op het Schiereiland van Cherbourg voortdurende Geallieerde vorderingen. Plaatselijke successen in de Tilly sector. In het N. van het schiereiland is Montebourg volgens de berichten van corr. wederom in Geallieerde hand. Amerikaanse troepen, die hun opmars naar het W. voortzetten zijn volgens berichten van gisterenavond St Sauveur binnengedrongen. St Sauveur ligt aan de laatste spoorweg naar Cherbourg en tevens aan de laatste hoofdweg naar dezelfde plaats. Naar naar het Z. hebben Amerikaanse troepen, die van Carentan "waarts oprukken nu bijna de inundaties, die hun opmars zo lang belemmerden, gepasseerd. Er was weinig verandering in de Britse en Canadese sectoren gisteren. De Engelse koning bezocht gisteren het Normandische front, hij maakte de overtocht aan boord van de Arthusa, een kruisers. Hij bezocht het hoofdkwartier van Mont-Domery en nam de toestand in ogenschouw op slechts enkele K.M. van het strijdgebied.

R.A.F. bommenwerpers van Engeland waren boven Duitsland en bezet gebied vannacht. Een van de doelen was Berlijn. Nadere bijzonderheden zullen later in dit bulletin gegeven worden. Gisteren bij het vallen van de avond vielen Amerikaanse zware bommenwerpers militaire installaties en vliegvelden in Frankrijk aan.

Duitse vliegtuigen waren vannacht boven Engeland. Er werd wederom gebruik gemaakt van Filootloze vliegtuigen; hoewel hij ook van het normale type zond. Schad en slachtoffers werden gemeld.

ITALIE: Aan de W. kust van Italië hebben troepen van het 5e Leger Grosseto, de laatste plaats voor Pisa genomen. Amerikaanse bommenwerpers uit Italië hebben 5 Olie raffinerijen in Oostenrijk en in Tsjecho-Slowakije gebombardeerd.

RUSLAND: Op de Kareliëse landengte hebben de Russen gisteren 100 plaatsen genomen.

Pacific: De strijd om Saipan is zeer hevig; desondanks maakten de Amerikanen over de hele linie vorderingen. Tegenaanvallen van de Japanners op Biak, in de Schoutengroepen werden afgeslagen.

BIRMA: In N. Birma hebben Chindies, speciale troepen uit Indië met grote reputatie in jungle gevechten, een overval gedaan op de Japanees basis Mogaung. Op de grens van Assam en Birma rukt het 14e Leger in de sectoren Kohima en Imphal verder op.

WESTEN: Het comm. van hedenmorgen 11 uur bevestigt het bericht, dat Amerikaanse troepen in St Sauveur zijn binnengedrongen. Voegt hierechter aan toe, dat het nog slechts voorhoeden zijn en dat ook het terrein rondom de stad nog niet beheerst wordt, laat staan geconsolideerd is. Toch is het geen onbelangrijke gebeurtenis. Van het gekichtigere La Haye de Tuit zijn de troepen nog 7 K.M. verwijderd. Men moet zich echter er geen illusies over maken, dat de afsluiting van het Cherbourg schiereiland een hachelijk werkje zal zijn. Bovendien wordt er door corr. in het Hk de nadruk op gelegd, dat zolang het weer niet beter wordt, er van grote operaties geen sprake kan zijn. Intussen is er wel genoeg manoeuvreer ruimte verkregen voor komende grote slagen. Het lossen van voorraden gaat onafgebroken verder. In de driehoek Caumont, Tilly, Villiers boeage duren de zware gevechten voort. De beide laatste genoemde plaatsen zijn in Duitse handen. Evenals dat in tegenstelling tot het vannacht gemelde, met Montebourg het geval is. O. van de Orne hebben de Duitsers gisteren 2 zware aanvallen met tanks en infanterie gedaan om het bruggehoofd over deze rivier op te ruimen. Deze aanvallen werden afgeslagen, niet het minst door de hulp van het geschut van het slagschip Hamillies en verscheidene kruisers en Torpedojagers. Het slagschip Nelson nam batterijen ten N. van de Havre onder vuur, terwijl de Amerikaanse slagschepen Arkansas, Texas en Nevada de Amerikaanse operaties bij Carentan en Isigny steunden. Ook gisteren was de geallieerde luchtmacht de gehele dag zeer actief. Vannacht werd door de R.A.F. met Lancasters en Halifaxes een zware aanval gedaan op de installaties voor synthetische olie in Sterkrade,

Bronnen: Data archieven van SGLO/ Studiegroep lucht oorlog 1939-1945, de Koninklijke Luchtmacht sectie krijgsgeschiedenis, Wespennest Leeuwarden van Ab Jansen (1978) en Delpher. Verder de website van de Zandvoortse Bunkerploeg, the Encyclopedia of the 20th century Air Warfare (auteur Chris Bishop), gesprekken met Maarten Weber en Arie Koper en eigen archieven.

Verzetskrant de Partisaan van 17 juni maakt ook melding van de aanval op Sterkrade

Van bunkerdorp naar Vakantiedorp

Ik heb al eens eerder opgemerkt, dat men tegenwoordig veel meer interesse heeft in het oorlogsverleden van de eerste- en tweede wereldoorlog en vooral wat er nagelaten is aan materiaal, waaronder de bunkers. Steeds meer overgebleven bunkers uit de Atlantikwal worden gebruikt als museum of worden zodanig zichtbaar gemaakt om bezoek van publiek mogelijk te maken en de zwarte periode uit onze geschiedenis in herinnering te houden, zeker nu dit jaar 75 jaar bevrijding wordt gevierd.

Normandië is een uitzonderlijk voorbeeld daarvan, begrijpelijk, en daar zijn (gelukkig) veel stille getuigen bewaard gebleven, want het verhaal over de verschrikkingen moet blijven bestaan. Dichtbij Zandvoort is er een bunkermuseum in Noordwijk en in IJmuiden. In Zandvoort hebben we dat helaas niet en moeten we het vooral doen met beeldmateriaal van een verwoeste kuststrook en van grote bunkers. (zie daarvoor o.a. de websites www.zandvoortsebunkerploeg.nl; www.bunkerinfo.nl en www.bunkerpictures.nl). Maar iets tastbaars is er nauwelijks. Veel is er gesloopt, vrij recent nog bij de bouw van de natuurbrug over de Zandvoortselaan en een aantal jaar eerder bij de aanleg van de busbaan aan de boulevard. De Zandvoortse Bunkerploeg verzorgt wel regelmatig een wandeling naar diverse (on)zichtbare bunkers, maar het zou leuk zijn als ook Zandvoort

kan deelnemen aan de jaarlijkse bunkerdagen. Direct na de oorlog is er ook veel gesloopt, aan de ene kant om de herinnering weg te vagen, aan de andere kant stonden ook de nodige bunkers in de weg voor de opbouw van Zandvoort. Ook zijn er diverse bunkers onder het zand verdwenen. In de Waterleidingduinen liggen er nog velen. Toch mogen we in Zandvoort niet helemaal klagen over het verdwijnen van al die oorlogsherinneringen, want wij hebben ‘ons’ bunkerdorp in het Kostverlorenpark. Folkert heeft er ooit een verhaal over geschreven, waaruit voor dit verhaal is geput, maar hoe leuk is het verhaal te horen van een bewoner van een bunker in dit park, onze eigen Anne-Miek Kol-Vergers. Zij beheert het archief van het bunkerdorp en tevens is er een Facebookpagina: ‘Bunkerdorp Kostverlorenpark’.

Een korte geschiedenis over het ontstaan van het park uit “Kostverloren Wandelpark, periode 1880-1945”, door Folkert Bloeme

De naam Kostverloren wandelpark is afkomstig van een oude boerderij met de naam Costverloren. De boerderij Costverloren kwam in 1871 in handen van de gemeentelijke geneesheer Dr. C. Smit, die het in 1881 waarschijnlijk weer verkocht zou hebben aan de maatschappij die het plan had opgevat om de Kostverlorenstraatweg aan te leggen. De Kostverlorenstraatweg, de huidige Kostverlorenstraat werd aangelegd (1881-1882) door de “Burgelijke Maatschap Bouwmaatschappij Zandvoort”. Het hele gebied waar de Kostverlorenstraatweg doorheen liep werd in het verleden Kostverloren genoemd de reden om deze weg die naam te geven. Voor de aanleg van de weg werd de boerderij gesloopt. Het gebied ten oosten van de weg zou worden ingericht als wandelpark. Door droge zomers en koude winters had de aardappelteelt in dat gebied geen goed gedaan en gaf armoede onder de telers. In het kader van werkverschaffing werd een begin gemaakt met de aanleg van een park. Over de in 1882 gereedgekomen Kostverlorenstraatweg werd door de NV Elektrische Tramweg Maatschappij Zandvoor begonnen met de exploitatie van een elektrische tramverbinding tussen de Passage bij het station en het terrein Kostverloren, de eerste Elektrische tram in Nederland. Van het wandelpark was eind 1800 niets meer over. Het gebied Kostverloren werd mede door de aanwezigheid van de kindertehuizen en de speeltuin

van de vereniging werd vastgesteld op fl 2,50 per jaar. Het wandelpark, gelegen tussen de Kostverlorenstraatweg, de spoorbaan en de baan van de elektrische tram werd in 1908 geopend. Het park was vooral bedoeld om als alternatief te dienen voor de kinderen van badgasten wanneer het geen strandweer was.

Bedreiging

Gebrek aan brandstof, aan het eind van de eerste wereldoorlog, had tot gevolg dat het wandelpark door houtkap veranderde in een grote woestenij. Door de uitbreiding en groei van Zandvoort zou het gebied onderdeel worden van de watervoorziening voor de gemeente Amsterdam, maar ook woningbouw.

Een groot deel van het Kostverlorenterrein werd eind jaren 20 van de vorige eeuw een golfbaan.

Een nieuw park

Niet lang na de eerste wereldoorlog begon men een nieuw park aan te leggen. De exploitatie van het park kwam in handen van de VVV en er werd een wandelpark beheer commissie gevormd.

In de loop der jaren veranderde het wandelpark van karakter. Er ontstonden steeds meer publieksattracties. Het begon met een schommel en wip maar in de jaren '30 werd het park een speeltuin en werden er volières, een vijver en zelfs een onderkomen voor gebouwd. Tijdens de oorlog organiseerde De Nationaal Socialistische Partij (NSB) diverse bijeenkomsten in het Kostverlorenpark.

HET WANDELPARK-KOSTVERLOREN

WAT BIEDT U HET WANDELPARK?

Een beschut en rustig en voor kinderen tevens een veilig verblijf, onder toezicht van den parkopzichter. Verder een korte opnoeming: Een apenhuis met zijn grappige bewoners, een vijver met fontein, een faisanterie met diamant-, goud-, zilver- en andere fazanten, pauwen, kalkoenen, papegaaien, enz., een marmottenhuisje, een groote volière met diverse vogels en ten slotte een groote speeltuin voor de kinderen met wippen, schommels, hobbelpaard, kindermolen, enz. Een Theehuis zorgt voor goede en goedkope consumptie. Floralliefhebbers vinden alle bloemen van den zandgrond en een groot aantal banken nodigt U uit tot rusten. Kaarten zijn verkrijgbaar bij den Penningmeester, den heer E. H. Brokmeier, Haltestraat 50, telefoon No. 2. Seizoenkaart voor een geheel gezin slechts f 4.50, Maandkaart " " " " " f 2.50, terwijl dagkaarten verkrijgbaar zijn in het park tegen 10 cents de persoon.

een speelplaats voor de jeugd. Op 25 november 1907 werd de vereniging “Kostverloren Wandelpark” opgericht en Dr. Varekamp werd tot voorzitter gekozen. Het lidmaatschap

Bunker 11 met links een Tobroek*

In het 2e oorlogsjaar werd het park verboden terrein. In het park werd een complex gebouwd voor het onderbrengen van een compagnie van ongeveer 150 soldaten en nodige ondersteuning. Hiervoor werden ongeveer 37 manschappenverblijven gebouwd met elk plaats voor ongeveer 6-7 soldaten. Aan de randen van het terrein werden een achttal Tobroeks* gebouwd voor de verdediging van het wooncomplex, een ontsmettingsgebouw, een keuken, een blok met een aantal privaten plus een grote langwerpige stal met plaats voor 24 paarden. De bunkers werden in 1943 bevolkt door een deel van de in Zandvoort gelegerde soldaten uit het legioen “Freies Indiën”. Zij werden weer opgevolgd door Georgiers die op 10 januari werden overgeplaatst naar Texel.

Kaartje met daarop de locatie van de bunkers 1 tm 37

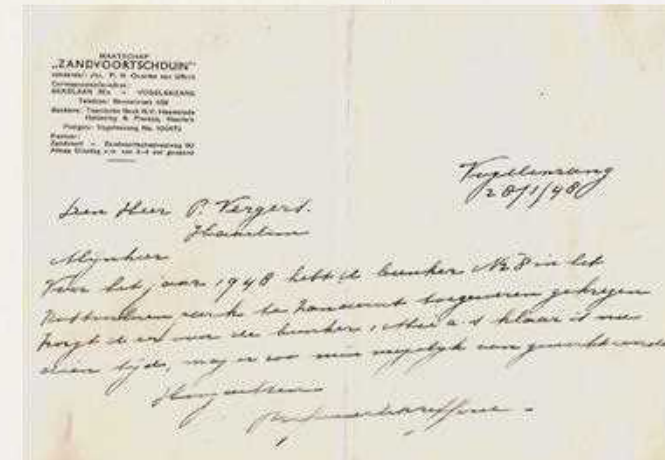
Het vervolg:

Wandelpark (Bunkerpark) Kostverloren. Een korte samenvatting uit een verhaal van Anne-Miek Kol-Vergers

Na het vertrek van de Duitsers in mei 1945, werden de bunkers in het Kostverlorenpark direct bewoond. Er was gebrek aan hygiëne en er ontstonden ongewenste toestanden. De politie stelde een onderzoek in en het gevolg was dat de bunkers werden ontruimd. Enkele mensen namen contact op met de grondeigenaar jonkheer P. Quarles van Ufford. In overleg met de Gemeente Zandvoort werd besloten dat de bunkers niet hoefden te verdwijnen maar als vakantiewoning te laten voortbestaan. Wel onder bepaalde voorwaarden. Zo moest de scherfmuur voor de bunker gedeeltelijk afgebroken worden en moesten er in sommige bunkers ramen gehakt worden. Er werd een waterleiding aangelegd en een sanitair gebouw met wc's gebouwd. Tevens hadden de bewoners de beschikking over diverse waterpompen verspreid over het park. De huur bedroeg f 25,= voor het hele seizoen, dat liep van 1 mei tot 1 september. Jonkheer Van Ufford stelde een commissie samen van 3 bewoners, die namens hem de lopende zaken regelde. Er werd een reglement opgesteld, waaraan de bewoners zich moesten houden.

De ouders van Anne-Miek kregen in 1948 een bunker, nummer 28. Op het kaartje staat de bunker bovenaan.

Hieronder de toewijzing.

Toewijzing (verzameling familie Kol-Vergers)

Bunker 28 (verzameling familie Kol-Vergers)

‘Gelukkig’ was de broer van Anne-Miek in die jaren niet gezond, een zogenaamd “oorlogskindje”. Mijn vader heeft, net als de andere eerste bewoners, echt pionierswerk verricht. Met bloed in zijn handen van het graven en hakken. In die tijd van schaarste, werd de bunker ingericht met overvloedig huisraad van vrienden en familie.

Anne-Miek had in het park samen met ca 100 andere babyboomers een geweldige jeugd. Ze woonden 4 maanden in de natuur met ook nog de beschikking over een speeltuin.

Theehuis Kostverlorenpark (verzameling familie Kol-Vergers)

Het Kostverlorenpark was een wandelpark met een theehuis en terras, een vijver en een speeltuin. De entree was f 0.10 waar veel gebruik van werd gemaakt door de Zandvoortse bevolking en toeristen als het weer wat minder was.

Begin jaren vijftig werden de paarden van de rijkspolitie 's zomers ondergebracht in een manege. Ook een restant uit de oorlog. Zij verzorgden de bewaking op het strand en circuit.

In 1969, direct na het overlijden van Jonkheer van Ufford is 4ha grond in het zuidelijke gedeelte van het park verkocht aan de Gemeente Zandvoort voor f 5.= per m2 ten behoeve van de bouw van een bejaardenhuis en woningen. Hierdoor moesten wat bunkers wijken.

Dit was het begin van bedreigingen in het voortbestaan van het bunkerdorp. In 1973 werd het Huis in het Kostverloren opgeleverd en was de Quarles van Uffordlaan aangelegd. In 1974 wilde de Gemeente Zandvoort het overige deel van het park ten behoeve van woningbouw kopen. De huur van de bunkers was de bewoners al opgezegd. De toenmalige minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de heer Gruijters stak een stokje voor de aankoop. Hij bepaalde dat Zandvoort niet buiten een bepaalde lijn uit mocht breiden.

Het park lag buiten die lijn en de koop ging niet door. In 1977 werd alsnog het resterende gedeelte verkocht aan drie projectontwikkelaars, die in de loop der jaren met allerlei plannen kwamen. Inmiddels was de Stichting Behoud Kostverlorenpark opgericht, onder andere door Zandvoorter Dik Bol. De stichting en de bunkerbewoners hebben zich door middel van protesten en rechtszaken met hand en tand verzet tegen de plannen. De erven van de projectontwikkelaars hebben er voor gekozen het Kostverlorenpark te laten voortbestaan. De bunkers met omliggend terrein worden ook verkocht aan de huurders of andere belangstellenden. Het voortbestaan van het park is op deze manier gewaarborgd. Mede omdat het park in het bestemmingsplan onder natuur valt mag er in principe niets met de grond gedaan worden. Het noordelijke deel valt onder Natura 2000. Anne-Miek prijst zich gelukkig dat ze na 70 jaar nog steeds een bunker (nummer 9) bewoont.

Op Slot

In 2017 ging het park “op slot” voor bezoekers/wandelaars, althans het bunkerdeel. Veel bunkers zijn verkocht aan de voormalige huurders.

Hoewel de bunkers niet meer in originele staat zijn door ze woongeschikt te maken aan de eisen van de tijd is het wel een onderdeel van de Atlantikwall en als zodanig nog goed bewaard gebleven. De fortificaties aan de kust zijn grotendeels gesloopt dan wel onder het zand verdwenen. Wellicht een idee om toch weer iets tevoorschijn te halen en zo deelnemen aan de Bunkerdagen, zoals genoemd op pagina 13.

Harry Opheikens

*Een **Tobruk** (soms ook geschreven als **Tobroek**) is een soort bunker. De naam is afgeleid van de plaats Tobroek in Libië, waar deze bouwwerken in 1941 voor het eerst werden gebouwd door het Italiaanse leger. Later werd het model, een gewapende betonnen gevechtsruimte met een 8-hoekig of rond gat aan de bovenzijde, overgenomen door de Duitsers en zo vanaf 1942 in

Europa geïntroduceerd. De bunker werd meestal door twee personen bemand, en deed meestal dienst als observatiepost of mitrailleurpost met een mortierstandaard. Het bouwwerk kwam voor als losstaande constructie, maar ook als onderdeel van een grotere bunker.

*Hé ju, hael jai evve
een blommetje
bai Jopie Bluijs!*

Versteeg's IJzerhandel

Verkoop van:	Verhuur van:
Verfwaren	Kango Betonboor
IJzerwaren	Kango Breekbeitel
Elektra	Div. Schuurmachines
Camping Gaz	Nietmachines
Gereedschap	

SLOTEN- EN
SLEUTELSERVICE

Pakveldstraat 19, Tel: 023-57 12554, Zandvoort

Hotel-Café-Restaurant
„Delicia”
KERKSTRAAT 16, TELEFOON 2270

Delicia is herrezen!!

Heeft u TROUWPLANNEN?
KIENAVONDEN?
VERGADERINGEN?
PARTIJEN?

DIT ALLES KAN BIJ W. SCHOO!

1e klas verzorging. - Normale prijzen.

„Delicia”
W. SCHOO, KERKSTRAAT 16, TEL. 2270

AUTO STRIJDER

Wij doen alles voor uw auto

Een stranding in WO2

Op 13 augustus 1940 is de Scheveningse logger SCH 42 Marianne op het zuiderstrand van Zandvoort gestrand.

De Duitse kustbewaking maakte hiervan de volgende melding:
Betr.: Strandung eines Marinefahrzeuges. Bei meiner Dienststreife am 13. August 1940 gegen 18 Uhr bemerkte ich dass 500 m südlich Zandvoort ein Motorkutter auf Strand setzte. Bei näherer Beobachtung stellte ich fest, dass es sich um ein Fahrzeug der Kriegsmarine handelte, welches Motorschaden erlitten hatte. Kurze Zeit später traf ein Rettungsboot der Kriegsmarine aus IJmuiden ein. Ein Mann der Bestatzung erklärte uns, dass er weitere Meldungen an die Marinedienststellen abgeben würde und wir für die Angelegenheiten nicht zu sorgen hätten, worauf wir unsere Streife forsetzten.

gez. Bramstedt, Higa

Bergen a.Z., den 15. August 1940

Vertaling:

Betreft: Stranding van een marine vaartuig

Tijdens mijn patrouille op 13 augustus 1940, omstreeks 18.00 uur, constateerde ik dat 500 meter ten zuiden van Zandvoort een motorkutter op het strand gelopen was. Bij nadere vaststelling constateerde ik dat het om een vaartuig van de Kriegsmarine ging dat motorschade opgelopen had.

Korte tijd later kwam een reddingsboot van de Kriegsmarine uit IJmuiden aan. Een bemanningslid verklaarde, dat verdere meldingen aan de marine diensten doorgegeven zouden worden en dat wij daarvoor geen zorg hoefden te dragen, waarop wij onze patrouille vervolgden.

Ndr. De genoemde vaartuigen werden gedurende WO2 ingedeeld bij de Kriegsmarine.

Op een luchtfoto van eind 1943 is duidelijk te zien dat het schip nog op het strand ligt ter hoogte van Stelling Zander. Een openstaande vraag blijft echter, wat is er daarna met dit schip gebeurd? Elk verder spoor ontbreekt. Mocht een van onze lezers hier meer over kunnen vertellen dan graag een berichtje aan de redactie.

Arie Koper

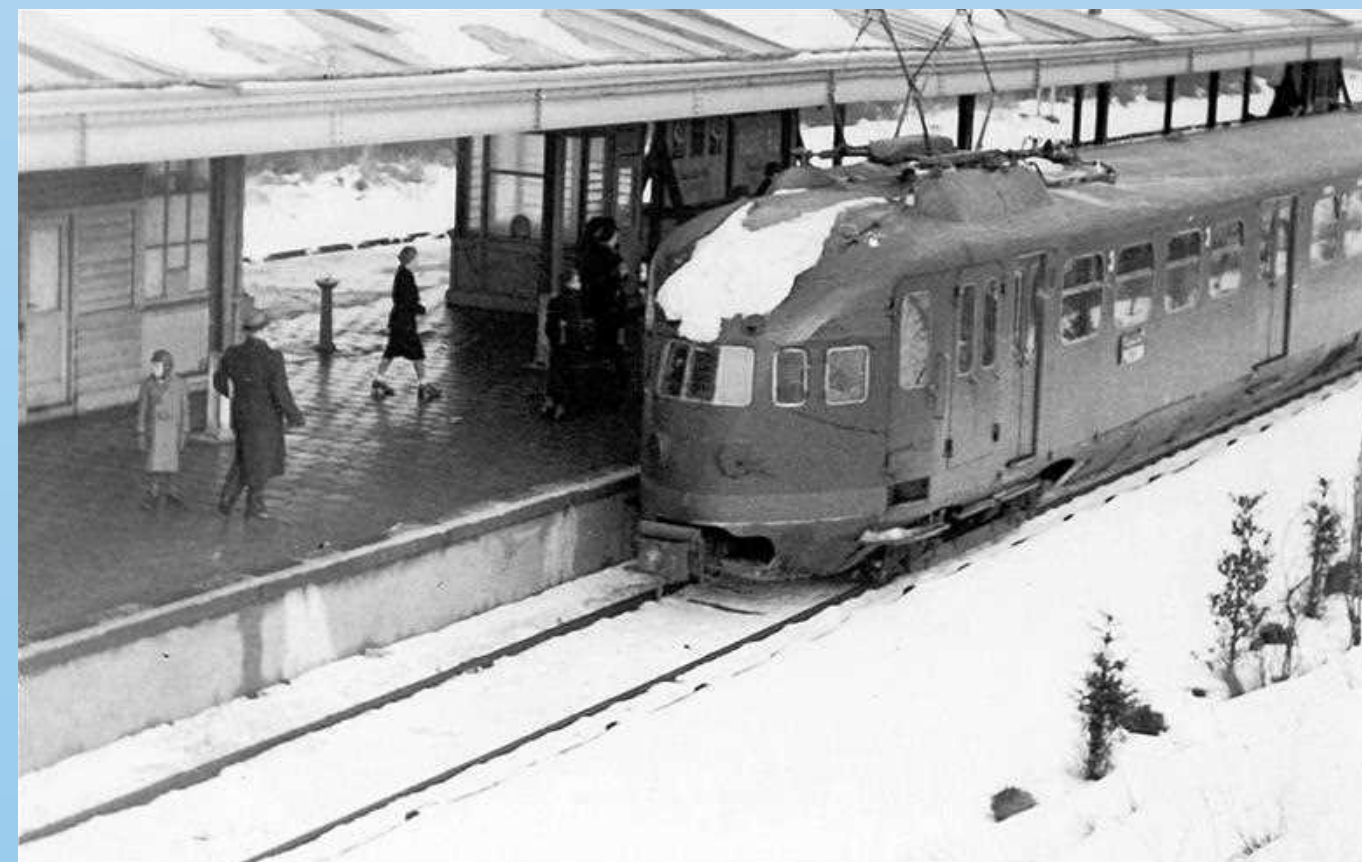
De perrons van het NS station

Februari 2020

Hoe anders was het tijdens de Tweede Wereldoorlog. De tegenstelling kon haast niet groter zijn. Er werden geen grote aantallen bezoekers verwacht dus van enige uitbreiding kon geen sprake zijn. De hier afgebeelde foto is ons door Jan Loos toegezonden en laat de situatie uit 1941 zien. Duidelijk is nog de inmiddels verdwenen doorlopende kap zichtbaar met daaronder wachtruimtes. De sneeuw maakt het plaatje wel sfeervol.

Arie Koper

Winter 1941

Nomineer nu voor de Zandvoort Erfgoed Prijs 2020

Als Klink-lezer kunt u meebepalen wie of wat de Zandvoort Erfgoedprijs 2020 wint. Deze prijs wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een privé persoon, ondernemer, vereniging of stichting die zich ingezet heeft om het cultureel erfgoed van Zandvoort te behouden of te renoveren.

Het kan gaan om een historisch huis/pand, object, tuin, kunst dat voor de toekomst gewaarborgd is.

Een eventuele renovatie moet duurzaam en met respect voor de historie worden uitgevoerd.

U kunt uw keuze kenbaar maken via het contactformulier op onze website www.oudzandvoort.nl

Of door een mail te sturen naar ons secretariaat: secretaris@oudzandvoort.nl

De Poststraat

Een deskundige en onafhankelijke jury zal in de loop van het najaar de uiteindelijke winnaar bekendmaken. De winnaar zal de prijs tijdens een feestelijke bijeenkomst overhandigd krijgen. Wij rekenen op uw inzendingen.

Paul Olieslagers

Redactie "De Klink"

Hoofdredacteur

Arie Koper
redactie@oudzandvoort.nl

Lay-out en opmaak

Harry Opheikens (redactie)
Charl Bos
Reinier Kreuger

Vaste medewerkers

Drs. Anne Marion Cense
Martin Kiefer
Folkert Bloeme

Drukwerk

Colorprofile
Klompemakerstraat 11
1991 JJ Velsbroek
info@colorprofile.nl

Sluitingsdatum kopij 'De Klink 159'

15-06-2020

Losse Verkoop 'De Klink'

Bruna Balkenende,
Grote Krocht 28
2042 LW Zandvoort
023 571 6033

Ook bij het Zandvoorts Museum

Website

www.oudzandvoort.nl

Erelijst GOZ

Erepennig

P.vd.Mije KCzn †

Ereleden

P. Brune †,
C. Wagenaar †,
M. Weber,
A. Koper,
G.A. Cense,
A. Joulstra-Brokmeier,
M.A.J.M Crabbendam.

Leden van verdienste

P.L.A. Bluijs,
C. Draijer,
J. Kol,
H. Opheikens,
M. Kiefer.

'De Klink' ISSN 1384-7082

Het blad 'De Klink' is een kwartaaluitgave van het genootschap "Oud Zandvoort" en wordt samengesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het genootschap.

Met het uitgeven van het blad streeft het genootschap naar een grotere bekendheid van de geschiedenis van Zandvoort en het bevorderen van de belangstelling hiervoor.

Bestuur Genootschap

Voorzitter

Paul Olieslagers
Meerewijk 67
2451 XC Leimuiden
06 2856 2373

Secretaris

Henny van der leden-de Groot
Boulevard Paulus Loot 21
2042 AD Zandvoort
023 571 4934
Postbusnummer 414
2040 AK Zandvoort
secretaris@oudzandvoort.nl

Penningmeester

Matthé Crabbendam
Max Euwestraat 33
2042 RA Zandvoort
023 571 2514

Archivaris

Martin Kiefer
archivaris@oudzandvoort.nl
06 5327 1618

Leden

Arie Koper
Willem Kloosstraat 9
2041 BK Zandvoort
023 571 8441
arie.koper@oudzandvoort.nl
Folkert Bloeme
Kostverlorenstraat 75
2042 PC Zandvoort
023 571 9138
Folkert.bloeme@oudzandvoort.nl
Ron Klaasse Bos
Nic. Beetslaan 5
2041 NR Zandvoort
023 571 7844 of 06 4662 8379
Ronklaassebos@oudzandvoort.nl

Website

Waarnemend:
Martin Kiefer

Facebook

Harry Opheikens

©Copyright 2020

Alle rechten op de inhoud van "De Klink" berusten bij het genootschap "Oud Zandvoort", uitgever van "De Klink", voor zover deze rechten niet berusten bij derden door wie materiaal beschikbaar is gesteld aan het genootschap "Oud Zandvoort". De uitgever heeft er naar gestreefd de rechten met betrekking tot de illustraties volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degene die desondanks meent zekere rechten te doen gelden, kan zich alsnog tot de uitgever wenden.

'De Klink':

koperen gong, die door de vroegere Santfortse omroepers gebruikt werd om de mense waer te schouwe as de vissersschepe in zicht kwame. Dan gonge ze naer het strand waer de afslag van de garnaal en de visch gehouwe wier. As de klink gong riep de omroeper altheid: "al degeen die scharre en garnaal kope wulle, komme an zee..."
(De Wurf)

Kwartaaluitgave van
GENOOTSCHAP 'OUD ZANDVOORT'

Ledenadministratie

Adreswijziging, aanmelden nieuwe leden & vragen over bezorging:
Anne-Miek Kol-Vergers
Gasthuisstraat 1,
2042 JP Zandvoort
06-49904603 (na 7 uur s'avonds)
ledenadministratie@oudzandvoort.nl

Na inschrijving als lid van het GOZ, ontvangt u het eerstkomende (kwartaal)nummer van 'De Klink'.

Contributie 2020

Zandvoort € 12,50
Min. € 17,45 Nederland
Min. € 24,75 buiten Nederland

Bankrelatie:

INGbank
NL05 INGB 0004 2067 23
t.n.v. Genootschap 'Oud Zandvoort'

Contactadressen:

Zandvoorts Museum
info@zandvoortsmuseum.nl
www.zandvoortsmuseum.nl

De Babelwagen

Contactpersoon: Marcel Meijer
mh_meijer@hotmail.com
www.babelwagen.nl

Zandvoortse Bomschuit Bouwclub

Secr: E. Keizer
www.bomschuitclub.nl

Folklorevereniging "De Wurf"

Secr: M. Hollander
www.dewurf.nl

Stichting (BZCE) Behoud Zandvoorts Cultureel Erfgoed

Secr: N. Kerkman
info@erfgoedzandvoort.nl

Hist. werkgroep AWDuinen

Contactpersoon: C. Kemp
c.vandermije@ziggo.nl

Nederlandse Genealogische Vereniging, afd. Kennemerland

Contactpersoon: L. de Jong
l.j.d.jong@casema.nl

Zandvoortse Bunkerploeg

Contactpersoon: Engel Scholtenlo
www.zandvoortsebunkerploeg.nl

Zandvoort op foto

Contactpersoon: Rob Bossink
www.zandvoortopfoto.nl

Juttersmuseum

Secr.: Joke Bloeme-Bais
www.juttersmuseum.nl

- DTP
- Ontwerp
- Lithografie
- Clipping Service
- Beeldmanipulatie
- Color Management
- Posters
- Kleurproeven
- Visitekaartjes
- Briefpapier
- Enveloppen
- Folders
- Flyers
- Leaflets
- Fotoprints
- Brochures
- Magazines
- (Auto) Stickers
- Spandoeken
- Roll-up Banners
- Forex Panelen
- En meer

